Vitafort
Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt.

TAKARMÁNYOZÁS világszínvonalon | **Dabason** | **www.vitafort.hu**

VitaCowHír

január-február-március-április | 2014. I. szám | Vitafort magazin

Befolyásolható a tejágazat jövője?
2-3. oldal

Elérkezettnek láttuk az időt egy olyan szaklap beindítására, amely rendszeres betekintést ad vállalatunk szakmai életébe. Közelebb kívánjuk hozni Önökhöz mindennapi tevékenységünket, bemutatjuk a szarvasmarha üzletágban dolgozó kollégáinkat.
Folytatás az 1. oldalon →

Édes élet – tehén módra
4-5. oldal

Nagyüzemi tehén egyedi ellátása? Lehetséges!
8-9. oldal

Mit lát a CattleEye?
10. oldal

Behangoltuk az országot
11. oldal

Más, mint harminc éve • a magyar állattenyésztés szolgálatában • 30+

Szárazonállás = 60 nap vagy mégse?
13-14-15. oldal

Akiknél számszerűsödnek a tények
18-19. és 20-21. oldal

A Vitafort arcai
5., 24. és 28. oldal

VitaCowHír - Vitafort magazin **a Vitafort Zrt.** négyhavonta megjelenő kiadványa. Info: **www.vitafort.hu**
Vitafort Zrt. H-2370 Dabas, Szabadság út. 3. • **Tel.:** +36 29 360-155, +36 29 360-235 • **Fax:** +36 29 362-360 • **E-mail:** vitafort@vitafort.hu

Tartalom

Köszöntő: Kulik Zoltán 1.

Előszó: Szegszárdy Imre 1.

Tejpiaci trendek
Aktualitások és várható tendenciák a tejágazatban 2-3.

Tudományos sarok
A nagy tejtermelésű tehenek bendővédett glükóz ellátásának jelentősége 4-5.

Bemutatkozunk: Koppányi Gábor 5.

Termék és technológia
A PHYSIO LICK nyalótömb család 6-8.

VitaCow fórum
Vitafort Országos Partnertalálkozó 9.
CattleEye program 10.
Vitafort Szarvasmarha Takarmányozási Szimpozium 11.

Tegnap kutatás – ma termék
DuoPass termékünk a nemzetközi siker útján 12.

Ma elmélet - holnap gyakorlat
A tranzíciós időszak táplálóanyag ellátása új megközelítésben 13-15.

Telepi tapasztalatok
RÜGY és GYIH a borjú-, és növendéknevelésben 16-17.

Ez is bent van a zsákban ...
A VITAFORT ZRt. „ régi –új ” takarmányvizsgáló laboratóriuma 18-19.
Állomány-egészségügyi vizsgálatok - Szent István Egyetem 20-21.

Túl a takarmányozáson
Mi, a Tehén és a Fény, avagy a tejelő tehenek fényigénye a téli félévben 22-23.

Bemutatkozunk: Kun Zoltán 24.

Kitekintő
Néhány pillantás a francia szarvasmarha takarmányozásra 25-27.

Hírmondó
Új igazgató a Vitafort Zrt. K&F osztálya élén 28.
Megtelt a Vitafort Bárkája! 29.
Növelni kell az innovációt és az együttműködést a tejágazatban 30.
80 éves a mezőgazdasági szakoktatás Jánoshalmán 31.
Süteménnyel az agrár utánpótlás képzésért 32.

Impresszum:
VitaCowHír, négyhavonta megjelenő szarvasmarha ágazati magazin
Első szám: 2014. január

Főszerkesztő: Szegszárdy Imre, értékesítési igazgató
Felelős szerkesztő: Egervári Ildikó, marketing és kommunikáció
Készítette: Onecreative marketing professional Kft.

Tisztelt Olvasóink, kedves Partnereink!

Kulik Zoltán
vezérigazgató , Vitafort Zrt.

Elérkezettnek láttuk az időt egy olyan szaklap beindítására, amely rendszeres betekintést ad vállalatunk szakmai életébe. Közelebb kívánjuk hozni Önökhöz mindennapi tevékenységünket, s szeretnénk bemutatni a szarvasmarha üzletágban dolgozó munkatársainkat is.

Naprakész információkkal, elemzésekkel tudósít a piaci trendekről, szarvasmarha takarmányozás aktuális problémáiról valamint a kutatás-fejlesztési irányokról is. Időről időre helyet adunk rangos, a nemzetközi sajtóból vett publikációknak is.

Kíhívások sokaságával kell ma szembenézni állattenyésztő partnereinknek, s bízom benne, hogy a **VitaCowHír** hamarosan egy olyan olvasmánnyá válik, amely elősegíti a szakmai együttműködést cégeink között és hozzájárul ahhoz, hogy a közösen végzett szakmai munka eredményeként megtaláljuk a Önök számára legjobb megoldásokat.

Bízunk abban, hogy hamarosan megbecsülésnek fog számítani a Vitafort szarvasmarha takarmányozási magazinjában való megjelenés és állandó fórumot tudunk adni együttműködő partnereinknek a kutatás fejlesztés területén is. Biztos vagyok benne, hogy a szakmai háttér, így a szerkesztőség, az értékesítésben dolgozó szakspecialistáink és szaktanácsadóink kellő garanciát jelentenek arra, hogy egy egyedi profilt megjelenítő hasznos és gyakorlatias szaklapot tudjunk közreadni.

Az e számmal útjára induló **VitaCowHír** a jövőben - a mai kor kihívásainak megfelelve, a nyomtatott forma mellett a Vitafort Zrt. honlapján megtalálható, letölthető és kinyomtatható.

Kellemes olvasást és szakmai sikereket kívánok a Vitafort Zrt. nevében

Kulik Zoltán
vezérigazgató

Köszöntöm kedves Partnereinket!

Szegszárdy Imre
értékesítési igazgató, főszerkesztő, Vitafort Zrt.

Bár több szarvasmarha takarmányozással foglalkozó kiadvány létezik, azt gondoljuk, hogy partnereink joggal tarthatnak igényt egy olyan újságra, amely rendszeresen és szakmai-tudományos szempontból is igényesen reagál az újonnan felmerülő takarmányozási kérdésekre és kihívásokra.

A gyakorlat oldaláról megközelítve, egy olyan szakmai újságot kívántunk életre hívni, amely partnereink széles körében elérhető. A **VitaCowHír** elektronikus formában mindenkihez eljut, s betekintést enged a Vitafort szakmai műhelyének mindennapjaiba, elsőként tájékoztat rendezvényeinkről, takarmányozási fejlesztéseinkről, eredményeinkről, bemutatja új termékeinket és szolgáltatásainkat.

Köszöntjük tisztelt olvasóközönségünket! Tiszteljük benne Partnereinket, a magyar tejtermelő szarvasmarha ágazatot! Köszöntjük a takarmányozási szakembereket, telepvezetőket és az ágazatban dolgozók népes táborát, akik lapunkat kézbe véve kifejezésre juttatják, hogy igényt tartanak szakmai fórumunkra, a Vitafort szarvasmarha takarmányozási hozzáértésére, tapasztalatára és szakmai gyakorlatára.

Az eredményes gazdálkodás szellemében és a jövőért való felelősség jegyében,

Köszönjük bizalmukat!

Szegszárdy Imre
értékesítési igazgató, főszerkesztő

Aktualitások és várható tendenciák a tejágazatban

A Közös Agrárpolitika reformja értelmében 2015. március 31-én megszűnik a jelenlegi tejkvóta szabályozás. A kvótarendszer eltörlésével jelentős tejpiaci átrendeződések, kiélezettebb piaci verseny és ennek következtében új fejlesztési prioritások kerülnek a jövőben előtérbe.

Magyarország tejpiaci tendenciáit vizsgálva a termelés vonatkozásában egyértelmű és folyamatos csökkenés tapasztalható. Az 1986-1990 közötti időszak 2750 millió literes tejtermeléséhez képest, jelenleg az országos termelés 1,7-1,8 milliárd liter körül ingadozik. A megtermelt tejmennyiségből 1,4-1,5 milliárd liter kerül piacra, melyből 1,2 milliárd litert dolgoznak fel, a fennmaradó rész pedig nyerstej-exportként a külpiacon kerül elhelyezésre. Nyerstejből nettó exportőrök, feldolgozott tejtermékből pedig nettó importőrök vagyunk. Magyarországon a tejtermék-import döntő hányadban késztermék, melyből mintegy 100 millió litert az UHT tej teszi ki. A termelés mellett az egy főre jutó tej- és tejtermék-fogyasztás is csökkenő tendenciát mutat Magyarországon. Az 1987-ben elért 200 kg-mal szemben – tejegyenértékben számolva – ez az érték 2012 évben már csupán 150-160 kg-os sávban mozgott. A fogyasztás visszaesése egyértelműen a belföldi vásárlóerő visszaesésével magyarázható.

A hosszú ideje tartó, világszerte egyre növekvő keresleti viszonyoknak, valamint az Európai Unióra jellemző egyre csökkenő tejtermelésnek köszönhetően, az EU-ban, valamint a globális piacon egyaránt a tejár emelkedése tapasztalható, amely az előrejelzések szerint a következő fél évben is folytatódni fog.

2012. március 29-én a Terméktanács Elnökségének termelői és feldolgozói képviselői Önszabályozó (Szakmaközi) Megállapodást kötöttek arról, hogy a 2012. április 1. napjától 2013. március 31. napjáig tartó kvótaévre az alapár éves átlagára vonatkozó prognózisukat közzéteszik, melyet negyedévente felülvizsgálnak, és szükség esetén módosítják azt. A megállapodás alapvető célja, hogy a tejpiacon elkerülhető, vagy legalábbis jelentős mértékben tompítható legyen a gyors és meredek árváltozások által okozott piaci zavar. A Terméktanács folyamatosan nyomon követi a hazai és az uniós tejpiac változásait, melynek köszönhetően már tavaly augusztusban jelezte, hogy a piaci tendenciákat figyelembe véve az elkövetkezendő 6–9 hónapon belül jelentős keresleti piac alakulhat ki, ez pedig a felvásárlási árak, majd annak következtében a fogyasztói árak jelentős emelkedéséhez vezethet.

A negyedéves felülvizsgálati lehetőséggel élve az Elnökség – amely márciusban még 90 forintra becsülte a kvótaév végéig jellemző átlagos tejárat – két negyedévben is megemelte a tej felvásárlási alapárának éves átlagára vonatkozó prognózisát. Júliusban 94, szeptemberben pedig már 99 forintos átlagos árat becsült a 2013-2014-es kvótaévre.

Lukács László
ügyvezető igazgató
Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

A Terméktanács előrejelzései megalapozottnak bizonyultak, mivel a tavaly augusztusi kilogrammonkénti 79 forintos felvásárlási ár decemberre meghaladta a 90 forintot, idén júniusra pedig elérte a 95 forintos árszintet. Azóta az áremelkedés folyamatos, a Központi Statisztikai Hivatal által közöltek szerint a nyerstej felvásárlási ára mára elérte a 100 forintot. A tejár a kvótaév végéig előreláthatólag fokozatosan emelkedik majd, 2014. március végére 105 forint körüli felvásárlási árat valószínűsít a Terméktanács.

A tejpiaci egyensúly és a tisztességes, kiszámítható piaci viszonyok megteremtése érdekében a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács a tavalyi évben törvénymódosítást kezdeményezett az egyes kiskereskedelmi cégek tisztességtelen forgalmazói magatartása és diszkriminatív árképzése miatt, melyet 2012 júniusában az Országgyűlés elfogadott. Ennek értelmében tisztességtelen forgalmazói magatartásnak minősül, ha egy kereskedő azonos termékeknél eltérő módon alakítja az árrést a hazai és import származású termékek esetén. A törvénymódosításnak köszönhetően csökkent az importból származó tejtermékek negatív árnyomása a Magyarországon előállított árukra, mérséklődött a szélsőséges piaci ingadozás, és a hazai eredetű tejek belföldi értékesítése a II. félévben növekedett.

Az uniós tejkvóta-rendszer 2015-ös megszűnése utáni helyzetet, illetve a tejágazat hosszú távú jövőjét kívánja rendezni az úgynevezett uniós „Tejcsomag". A jogszabály tartalmazza a termelők és a feldolgozók közötti írásbeli szerződésekre, illetve a termelők együttes ártárgyalásaira vonatkozó rendelkezéseket. Megállapít továbbá új és egyedi szabályokat a szakmaközi szervezetek számára, meghatároz egyes, immár általuk is végezhető piacszabályozási tevékenységeket, magában foglal számos, a piac átláthatóságának fokozására irányuló intézkedést is.

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács feladatának érzi a magyar tejágazat, illetve az ágazati szereplők felkészítését a kvótaszabályozás megszűnése utáni időszakra. A kvótarendszer eltörlésével jelentős tejpiaci területi átrendeződés, kiélezettebb piaci verseny várható. A felkészülés jegyében 2013 szeptemberében „A magyar tejágazat helyzete és fejlődésének lehetséges iránya a 2014-2020 közötti költségvetési tervezési időszak aktualitásának tükrében" címmel ágazati tanulmányt készített és mutatott be a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács.

A Terméktanács által kidolgozott koncepció nem stratégiai jellegű dokumentum, kifejezetten a konkrétumokra, az elkövetkezendő időszak feladataira, a 2014 és 2020 közötti hétéves uniós költségvetési ciklusra, illetve az ennek hatására megnyíló lehetőségekre fókuszál. A koncepcióban a szervezet, szakterületükön elismert szakértők bevonásával elemezte a tej termékpálya különböző aspektusait, valamint megfogalmazta a termékpálya érdekében szükségesnek tartott teendőket annak érdekében, hogy Magyarország a tejpiaci reform kedvezményezettjeként élje meg az elkövetkezendő időszak változásait. A Tej Terméktanács – érintve az aktuális pénzügyi tervezési folyamatot – igyekezett olyan javaslatokat megfogalmazni, amelyek a jogalkotók számára is értelmezhetők.

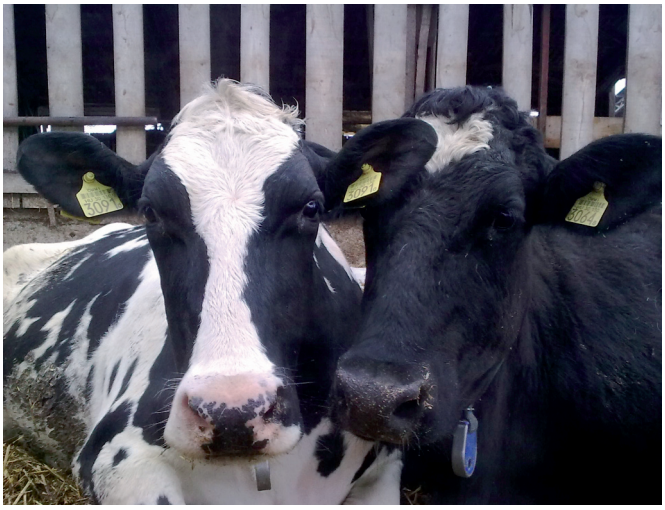

Az ágazati javaslatcsomag az egész termékpályát érintő elemekre kitér. A kiemelt pontok között szerepel többek között a tenyésztés kérdésköre, a feldolgozásban elengedhetetlenné vált fejlesztések, valamint a takarmányozás is, ez különösen a költségek csökkentésével kapcsolatosan. A túlsúlyosan kukoricaalapú takarmányozási bázis sok esetben kiszolgáltatottá teszi a tejtermelést, elsősorban a klimatikus és piaci változásoknak.
A Terméktanács javaslata szerint a zöldítés nemzeti szabályait úgy kell kialakítani, hogy az ösztönzést adjon a gyepgazdálkodás és a szálastakarmány-termesztés fejlesztéséhez, valamint az időszaki gyepterületek kialakításához.

A tejágazat fejlődése, fejlesztése a jelen elvárásainak megfelelően oda kell, hogy vezessen, ahol a mostaninál jóval hatékonyabb energiafelhasználású tejtermeléssel és feldolgozással, a tejtermékek energiatakarékos előállításával, a megújuló energia, valamint az újrahasznosítás elterjesztésével és a terméklánc lerövidítésével jelentősen javuljon az energiafelhasználás hatékonysága, ahol tiszta tejet, egészséges tejtermékeket állítanak elő kevesebb energiával és takarmánnyal és ahol kevésbé szennyezik környezetüket. Ennek folyományaként célunk, hogy a magyar tejágazat mostani 1,7-1,8 milliárd literes termelése 2020-ra 2,0-2,2 milliárd literre emelkedjen, ezzel a jelenlegi 160 literes egy főre jutó tej- és tejtermék-fogyasztás 200 kg/fő körüli szintre nőjön, a hazai előállítású feldolgozott tejtermék-kivitel 200 ezer tonnával növekedjen, az import tejtermékek kiskereskedelmi értékesítési részesedése pedig 20% alá csökkenjen.

A nagy tejtermelésű tehenek bendővédett glükóz ellátásának jelentősége

Az irodalmi adatok szerint a tejelő tehén glükóz szükséglete megközelítőleg a tejjel ürülő laktóz mennyiség 1,5-szerese, ami 30-50 kg-os napi tejtermelés (4,8%-os laktóztartalom mellett) esetén kb. 2,2-3,6 kg napi glükóz szükségletet jelent.

Ismert az is, hogy a glükóz 70%-a a tejmirigyekben végbemenő laktózszintézis során használódik fel. A tehenek glükózmérlegének felállításakor – a mérleg szükségleti oldalán – nemcsak a tejjel ürülő laktóz mennyiségére kell figyelemmel lennünk, hiszen az intermedier anyagcsere számos egyéb folyamatához is glükózra van szükség. Így pl. glükózt igényel a tejzsírszintézis, ugyanis a zsírsavak előállításához szükséges energiamediátort (NADP+H+) a pentóz-foszfát ciklusban glükózból állítja elő a tehén, de glükózt igényel a trigliceridek felépítéséhez szükséges glicerin előállítása is. Az említett folyamatok glükóz igénye naponta átlagosan mintegy 700 g (Boekholt, 1976).

A tehénnek glükózra van szüksége az idegrendszer működéséhez, és glükózt igényelnek a vörösvértestek. Boekholt (1976) szerint az említett célokra naponta átlagosan mintegy 500 g glükózt fordítanak a tehenek anyagcseréjük során. Az újabb irodalmi adatok arra is felhívják a figyelmet, hogy a glükóz fontos szerepet játszik a petefészek és a méh energiaellátásában, valamint a magzat fejlődésében (Chaiyabutr és mtsai, 1998; Kutas, 1999; Rabiee és Lean, 2000). Mindezeket (pl. tejcukor előállítás, idegrendszer működése, tejzsírtermelés, egyéb anyagcsere folyamatok) figyelembe véve megállapítható, hogy a naponta 30-50 liter tejet termelő tehénnek akár 2,7-4,0 kg glükózra is szüksége lehet. Ezzel szemben a vékonybélből ennél lényegesen kevesebb glükóz szívódik fel, pedig a tejhozamot a tehenek glükóz ellátása jelentősen befolyásolja (Clark, 1975). Flachowsky és Lebzien (1997) szerint a takarmányadag összetételétől függően naponta mintegy 0,5-1,0 kg glükóz szívódik fel a vékonybélből. Ezt a mennyiséget egészíti ki a vérplazmában és a májban található 520-550 g-os glükózkészlet. A tehén számára tehát összesen 1,0-1,5 kg glükóz áll életfenntartás és tejtermelés céljából rendelkezésre.

Dr. Tóth Tamás
egyetemi docens
NymE-MÉK Takarmányozástani Intézeti Tanszék

Amennyiben az említett adatokat a teljes glükózigény számításakor nyert adatokkal összevetjük megállapítható, hogy napi 30-50 literes tejtermelés esetén akár 1-3 kg glükózt is elő kell állítani az állatoknak a glükoneogenezis útján. Az abraketetés növelésének korlátai miatt (pl. acidózis), a nagy tejtermelésű tehenek esetében a laktáció első harmadában nehéz olyan takarmányadagot összeállítani, amely maradéktalanul fedezi az állatok energiaszükségletét. Ilyenkor leginkább a nem kielégítő mértékű glükoneogenezis következtében végső soron a glükóz szintézis mértéke limitálja a tejtermelést, aminek eredménye esetenként glükóz hiány kialakulása lehet. A glükóz deficites állapot pedig számos anyagcsere-betegséget (pl. ketózis, acidózis) gerjeszthet.

A hazai kukoricaszilázs-kukoricadara alapú takarmányozás mellett további gondot jelent, hogy a vékonybélbe jutó keményítő egy része emésztetlenül távozik a bélsáron keresztül. A tehenek laktációs termelésének növekedésével a glükóz előállítás egyre gyakrabban lesz a tejtermelés limitáló tényezője, ezért célszerű lenne olyan bendőstabil glükóz készítményeket alkalmazni, amelyek közvetlen glükóz forrást jelentenek a bőtejelő tehenek számára. Egy ilyen típusú készítményt (dextrózt és inert zsírt kombináltan tartalmazó termék) teszteltünk kifejlett ürü egyedeken egy modellvizsgálat keretében (ÁTK, 2013). Az eredmények alapján megállapítottuk, hogy a propionsav kivételével ($P \rightarrow 0,05$), minden illó zsírsav moláris aránya szignifikáns eltérést ($P \leftarrow 0,05$) mutatott a kontroll egyedek eredményeihez képest. Az ecetsav moláris aránya nőtt ($P \leftarrow 0,05$), az izo-vajsav, vajsav, izo-valeriánsav és a valeriánsav moláris aránya pedig csökkent ($P \leftarrow 0,05$) a készítmény etetésekor. A vajsav, mint ketogén vegyület képződésének csökkenése a nagy tejtermelésű tehenek anyagforgalmában jelentős szerepet játszhat, hiszen csökken a ketózis kialakulásának veszélye.

A bendőstabil glükóz a nyári hőstresszes időszakban is kedvező hatást mutatott az állatok energiastátuszára és végső soron a termelt tej mennyiségére és annak táplálóanyag tartalmára. Végezetül, érdemes kiemelni azt is, hogy a bendővédett glükóz ellátás javítása egyértelműen pozitív hatással van a petefészek működésére és így a tehenek szaporodásbiológiai teljesítményére. Mindezeket figyelembe véve további vizsgálatokat kell végezni ebben a témakörben, mivel az eddigi eredmények alapján nem lehetünk abban biztosak, hogy a kedvező hatások hátterében a termék védett (bypass) zsírtartalma, vagy bendőstabil glükóz hányada játszik-e jelentősebb szerepet.

Bemutatkozunk

Koppányi Gábor
értékesítési igazgató helyettes,
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

A Békés megyei Gyulán születtem 1966-ban. Általános iskolai tanulmányaimat Szarvason végeztem majd szülői inspirálásra a törökszentmiklósi Székács Elemér Mezőgazdasági Szakközépiskolába jelentkeztem. Érettségi után a Date Állattenyésztési Főiskolai Karára felvételiztem és 1988-ban diplomát szereztem.

A Vitafort Zrt-t megelőzően munkahelyi tapasztalataimat több helyen szereztem. Dolgoztam a békésszentandrási Zalka Máté Mg. Szövetkezetben mint állategészségőr az angóranyúl telepen. A szarvasmarha ágazattal a Szarvasi Állami Tangazdaság örménykúti tehenészetében ismerkedtem meg, mintegy 12 éven keresztül rengeteg tapasztalatot szereztem. Inszeminátori tanfolyamot végeztem és HACCP és ISO auditor vizsgát is tettem. Mindezek mellet 1991-ben saját szaktanácsadói vállalkozást hoztam létre.A szarvasmarha telepen a takarmányozási és készletgazdálkodási feladatok tartoztak a fő feladataim közé a napi tevékenységek mellett.

2002-ben az Agribrands Europa Hungary Rt hívására kelet magyarországi kérődző specialista lettem. A cég átalakulása következtében egy évet dolgoztam a Cargill Magyarország Zrt-ben is.

2003 márciusában a Vitafort Zrt –vel kötöttem szerződést és az akkor folyamatosan bővülő értékesítési csoport tagja lettem.
A kialakuló és folyamatosan növekvő lehetőségek következtében dolgoztam dél-dunántúli területeken ,majd a szerkezeti átalakulások idejében észak-kelet és dél-kelet is a munka területem volt. A Vitafort Zrt. romániai és moldáviai üzleti lehetőségeibe is belekostólhattam. A külföldi területekből ma már csak a moldáv szarvasmarha takarmányozás szakmai segítése maradt a feladatom.

2013-ban az értékesítés igazgató helyettes lettem, kifejezetten a szarvasmarhával kapcsolatos részfeladatok tartoznak a feladataim közé.

Az utóbbi 10 évben egy folyamatosan bővülő,eredményes szarvasmarha csapat tagjaként rengeteget tanultam és tapasztaltam.

A PHYSIO LICK nyalótömb család

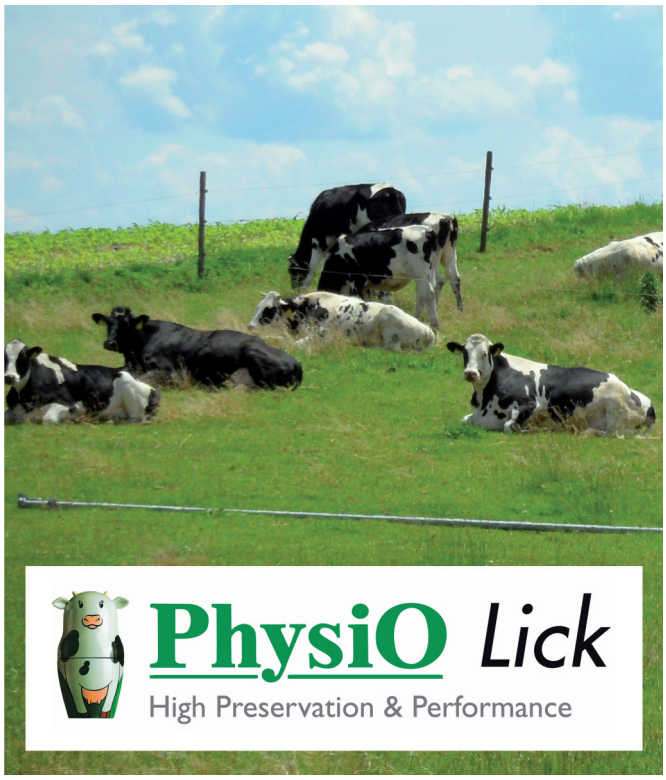

1993-ban, a franciaországi Normandiában alakult meg, a napjainkra a nyalótömb gyártás területén piacvezetőnek számító cég, a NUTRILAC. A Vitafort Zrt. már több éve forgalmazza néhány termékét, de a kapcsolat új fordulatot vett, amikor a Vitafort szarvasmarha szakspecialistái 2013 tavaszán megtekintették a gyártást és összeülhettek a cég fejlesztő szakembereivel. Az eredmény: a magyar igényekhez, sajátosságokhoz igazodó egyedi, csak a Vitafort partnereinek gyártott terméksor.

Ismerjük meg a PHYSIO LICK nyalótömböket!

Mi a nyalótömb?

Olyan öntött technológiával készült tömb, amely tömegtakarmány alapú takarmányozás esetén biztosítja a napi takarmányadaghoz szükséges ásványianyag, nyomelem és vitamin kiegészítést.

Kiváltható vele a nyalósó?

Nem, a nyalósó és a nyalótömb két teljesen különböző termék. Míg a nyalósónál elsődleges a napi takarmányadag sóval történő kiegészítése, addig a nyalótömb az ásványianyag, nyomelem, vitamin és egyéb adalékanyag kiegészítés biztosítója. A nyalótömb alkalmazása mellett nem hagyható el a nyalósó, de kevesebb fog belőle fogyni.

A nyalótömbnek alternatívája-e a nyomelemes nyalósó?

Nem, mert ezek a termékek nem rendelkeznek a nyalótömb előállításával, tárolásával összefüggő sajátos tulajdonságokkal. A nyomelemes nyalósók vitamin és nyomelem tartalma kisebb, nem tartalmaznak „érzékeny" alapanyagokat – egyes vitaminokat, élő élesztőt. Ezek kezelése is nehezebben megoldható, sok a veszteség (porlódás, csapadékos kioldódás esélye, szennyeződés) használatuk során, amely tovább rontja az amúgy is magas egységárukat.

Miért előnyös a nyalótömb – a gazdálkodónak?

A gazdálkodó állatcsoportjaihoz kihelyezve mind a csoport, mind az egyes egyedek ásványianyag és egyéb kiegészítő ellátását javítani tudja. Kezelése praktikus, higiénikus és lehetővé teszi az állatok önkiszolgáló kiegészítő anyag felvételét. Csomagolása az istállóban, vagy a legelőn/karámban való használatát is lehetővé teszi. Fogyasztása az állattartók ellenőrző munkájához nyújt segítséget: a folyamatos túlfogyasztás olyan hibákra hívja fel a figyelmet, mint a hiányos vagy/és kiegyensúlyozatlan alapellátás, acidózis, fokozott környezeti stressz.

Miért előnyös a nyalótömb – a szarvasmarha, juh, kecske számára?

A nyalótömbök kihelyezése javítja az állatok egyedi szükségletéhez igazított ellátását, javítja a bendő működését. Hogyan hat a bendőre? A nyalótömb nyalogatásával az állatok többlet cukorhoz jutnak, amely a bendőflórát táplálja. A gazdagabb „táptalajon" optimálisabb a bendőflóra fejlődése, nagyobb a bendőbaktériumok száma. A bendőben történő lebontás javul, jobb lesz a takarmányok hasznosítása. Ennek következtében több a tehenet (kérődzőket) tápláló illózsírsav, mikrobiális fehérje keletkezik, amely növeli pl. a tejtermelést, a testtömeggyarapodást.

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

A nyalótömb fokozottan stimulálja a nyáltermelést. Van-e ennek jelentősége?

A kérődző állatok emésztése és egészsége szempontjából meghatározó a nyáltermelés, a termelt nyál mennyisége. A nyálnak élettanilag két fontos szerepe van: a felvett takarmányokból kioldja/oldhatóvá teszi a tápanyagokat, a bendőben zajló erjedés során keletkező savakat semlegesíti, azaz természetes bendő puffer. A növekvő nyáltermelés javítja az emésztést, a takarmányok hasznosulását.

Miért a PHYSIO LICK nyalótömböket használjuk?

A PHYSIO LICK gyártója a NUTRILAC cég, amely egy a nyalótömbök gyártására szakosodott üzem. Piacvezetőként évente 21 500 tonna nyalótömböt állít elő. A vásárlók/felhasználók igényeihez idomulva 548 receptúra alapján 840 féle terméket készítenek. A francia nyalótömb használók 45 %-ban a NUTRILAC termékek mellett döntenek. A gyártás 70 %-ban belföldre, 30 %-ban exportra kerül.

A gyártási folyamat minőségi tanúsítvánnyal ellátott, ennek része az alapanyagok és végtermékek rendszeres mintavételezéses ellenőrzése, alapanyagok és végtermékek vonalkódos nyomonkövetése, a termékek állagának tételenkénti kontrollja, a telepi kapcsolattartás rendszeres adatgyűjtés a termékek hatásairól és fogyásáról.

A termékek speciális „öntött" technológiával készülnek, egyedi, csak erre a cégre jellemző „CALYPAC" csomagolást kapnak.
A termékek válogatott összetevőkből készülnek, elsődleges a táplálóanyagok bendőbeni jobb hasznosulása, a jobb felszívódása.

A felhasználóknak miért előnyös az „öntött" gyártási technológia?

A vödörbe öntéses eljárás előnyös, mert az alapanyagok keveréke nyomás nélkül kerül a vödörformába, természetes a formafelvétel. A folyamat préselés és hőkezelés nélkül zajlik. Mivel ez a módszer kíméletes az alapanyagokkal szemben lehetőség van az „érzékenyebb", kisebb stabilitású összetevők (vitaminok, bendővédett vitaminok, szerves kötésű mikroelemek) használatára is. A speciális eljárás garantálja az összetevők minőségének hosszabb megőrzését.

Mi szól az „öntött" termékek mellett?

- **Jobb, kíváló ízhatású.**
- **Tápértékét, a bekevert összetevők minőségét jobban megőrzi.**
- **Szerkezete, állaga kedvezően segíti/serkenti a nyalás folyamatát.**
- **Fogyasztása veszteség nélküli - mert az „öntött" gyártás során a massza jól hozzátapad a vödör belső falához, egészen az elfogyasztásáig.**
- **Nagyobb ellenállású az időjárással, nedvességgel szemben – mert a a természtes formafelvételnek köszönhetően nem keletkeznek kiszáradáshoz, szétporláshoz, illetve nedvesedéshez vezető mikrorepedések a terméken.**

Melyek a PHYSIO LICK nyalótömbök speciális összetételének hatásai?

A bendő aktív működését folymatosan támogatják a nyalótömbökbe bedolgozott cukrok, a kén és nyomelemek. A termékek optimalizált só/cukor aránya kedvező ízhatást, a bekevert anyagok folyamatos, kiegyensúlyozott felvételét teszi lehetővé.

Miért speciális a PHYSIO LICK termékek CALYPAC csomagolása?

A CALYPAC csomagolás a NUTRILAC cég által, az öntött nyalótömbökhöz szabadalmaztatott technológia. A csomagolás során a vödrök tetejére vízhatlan polietilén fólia kerül, amely légmentes lezárást, hosszabb termék frissességet, külső szennyeződéstől való védelmet, az összetevők környezeti tényezőkkel csökkent reakcióját, nagyobb mikrobiológiai stabilitást eredményez. Az eljárás meghosszabítja a termékek szavatosságát és kültéri tárolásra is lehetőséget ad.

A PHYSIO LICK nyalótömb család

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista,
Vitafort Zrt.

A NUTRILAC milyen egyedi elvek szerint válogatja a nyalótömb összetevőket?

A jó hasznosulás, a bendőbeni hatékony felhasználás érdekében a PEP'S és S.U.R. Nucleus rendszerek és a CHELATE formula alapján történik az alapanyagok kiválasztása.

A PEP'S egy olyan rendszer, amely a foszfor forrásokat hatékonyságuk, emészthetőségük szerint rangsorolja. Ez a szisztéma a NUTRILAC tulajdonosának, a legnagyobb piaci részesedésű francia takarmánygyártó cégnek, az InVivo NSA-nak a kutatás-fejlesztési munkája. Ez alapján a bendő mikroorganizmusok részére a foszfort mononátrium-foszfát és monoamónium-foszfát formájában építik be a nyalótömbökbe.

A S.U.R. Nucleus rendszere segít meghatározni a bendőflóra számára legkedvezőbb kémiai szerkezetű nyomelem forrásokat. A jobban ellátott baktériumok hatékonyabban, nagyobb mennyiségben bontják a felvett rostok cellulózát és hemi-cellulózát. A nyalótömbök hatásához optimalizált összetvők a szulfát formában bevitt nyomelemek.

A CHELATE formula a mikrolemek jobb felszívódását és a kisebb környezetterhelést valósítja meg. A kelát, szerves kötésű formában alkalmazott nyomelemek (cink,rész, szelén) felszívódása az oxid és szulfát változatokhoz képest többszörösen hatékonyabb.

Mi befolyásolja a nyalótömbök fogyasztását?

A nyalótömbök fogyasztását meghatározzák:

- A vödörhöz köthető tényezők: a vödör elhelyezése, a kihelyezett vödrök száma, a gyártástól eltelt idő, az adott termékre jellemző cukor:só arány, a felfedezés/megszokás időszaka.
- A telepi takarmányozás: aktuális só és ásványianyag bevitel, takarmány rosttartalma, fogyasztott takarmány mennyisége, takarmányváltás, acidózishoz vezető megoldások, legelőnél a legelhető fűhozam nagysága.
- A környezeti tényezők: időjárási viszonyok (hőmérséklet, páratartalom), stressz források.

Hogyan használhatjuk leghatékonyabban a nyalótömböket?

Optimális a nyalótömbök adta lehetőség kihasználása, ha azokat az itató, vagy esetleg a jászol/ etetőasztal közelében helyezzük el. Nagy jelentősséggel bír az, hogy a vödör milyen magasságba kerül, ebben az ideális a kifejlett tehenek esetében a padozattól számított 60 cm-es szint. Az ilyen kihelyezéshez legkedvezőbb a NUTRILAC által kifejlesztett FI'XO vödörtartó.

A kihelyezett nyalótömbök száma, akkor optimális, ha pl. 25 kg-osból 10 tehenenként helyezünk ki egyet. Alkalmazása esetén a nyalósó és a víz mindig elérhető legyen!

PHYSIO LICK NYALÓTÖMB TERMÉKCSALÁD GARANTÁLT BELTARTALMI ÉRTÉKEI

		ZEN	TRIAL	DRY	RUMEN	PHYTOVERS
Foszfor	%	3	4	3,5	0,5	4
Kálcium	%	9	12	7	10	14
Magnézium	%	5	4	6	7	4
Nátrium	%	4	4	4	3	8
Kálium	%				1,5	
Kén	%		1,4	1,4		
Cink	mg/kg	6525	4535	5680	6000	7145
ebből szerves	mg/kg		130	160		
Mangán	mg/kg	4706	3090	3870	4750	5010
Réz	mg/kg		850	1000	1000	20
ebből szerves	mg/kg		50	60		
Jód	mg/kg	108	63	79	150	102
Kobalt	mg/kg	90	24	30	150	39
Szelén	mg/kg	88	29	36	15	46
A vitamin	NE/kg	200000	100000	300000		
D vitamin	NE/kg	40000	20000	60000		
E vitamin	NE/kg	1000	600	3000		
B1 vitamin	NE/kg				500	
C-vitamin	NE/kg	4000				
Egyéb		növényi kivonatok			Levucell élesztő	10 esszenciális olaj

Készült Gérard Bach (Nutrilac – InVivo NSA) 2013. a Vitafort novemberi Szarvasmarha Takarmányozási Szimpóziumán elhangzott anyaga alapján

Vitafort Országos Partnertalálkozó

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

Rendkívül nagy érdeklődés kísérte vállalatunk legrangosabb szakmai eseményét, a Vitafort májusi Országos Partnertalálkozóját. A szakmai előadások ezúttal is központi helyen kezelték a szarvasmarha ágazatot.

Kulik Zoltán vezérigazgató úr rövid megnyitója után ismertette vállalatunk 2012 éves eredményeit. A szakmai programok sorát, a magyar mezőgazdaság helyzetét áttekintő előadásával, a Vidékfejlesztési Minisztérium részéről **Dr. Feldman Zsolt,** agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár nyitotta meg.

Ezt követően a tejágazat kihívásait ismertető és a 2015-ben esedékes tejkvóta kivezetéssel kapcsolatos feladatok és lehetőségek bemutatása következett, **Lukács László**, a Tej Szakmaközi Szervezet és Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója előadásában. Érdekfeszítő előadás keretében ismertette **Dr. Gábor György**, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet munkatársa azt az új szolgáltatást, amellyel tovább bővül a Vitafort által partnereinek nyújtott szakmai szolgáltatások köre.

A **CattleEye** új eszköz a tejtermelés gazdaságosságának növelésére, ezúttal a termékenyülési és involúciós zavarok megelőzésén keresztül. A szakmai programot záró kerti parti során átadásra kerültek a 2012-ben a tejtermelésében elért kiemelkedő teljesítményért járó díszoklevelek is. Sikereik a mi munkánk eredményességét is dícsérik.

- **Pusztavámi Tejszövetkezet Zrt.** (Pusztavám)	**10.098 kg**
- **Derecske Petőfi Mg. Kft.** (Konyár)	**10.010 kg**
- **Dél-Pest Megyei Mg. Zrt.** (Törtel)	**10.207 kg**
- **Mezőfalvai Zrt.** (Hantos)	**10.216 kg**
- **Geo-Milk Kft.** (Sárospatak)	**10.256 kg**
- **Szombathelyi Tangazdaság Zrt.** (Ják)	**10.286 kg**
- **Sárvári Mg. Zrt.** (Káld)	**10.355 kg**
- **Lajta-Hanság Zrt.** (Mosonszolnok)	**10.529 kg**
- **Sárkeresztesi Mg. Zrt.** (Sárkeresztes)	**10.550 kg**
- **Rábapordányi Mg. Zrt.** (Rábapordány)	**10.597 kg**
- **Szombathelyi Tangazdaság Zrt. 10.651 kg** (Táplánszentkereszt)	
- **Nagykun 2000 Mg. Zrt.** (Kisújszállás)	**10.676 kg**
- **Dunakiliti Agrár Zrt.** (Dunakiliti)	**10.712 kg**
- **Solum Zrt.** (Komárom)	**11.036 kg**
- **Lakto Kft.** (Dabas)	**11.384 kg**
- **Sereg-Tej Kft.** (Seregélyes)	**1.847 kg**
- **Milkmen Földesi Tejtermelő Kft.** (Paks)	**12.350 kg**

CattleEye program

Dr. habil. Gábor György, DVM, Ph.D, Dip. ECAR,
szaporodásbiológus professzor, címzetes egyetemi tanár, tudományos tanácsadó

A tejtermelés gazdaságosságát a szaporodás döntő mértékben meghatározza. A tejtermelő gazdaságok legtöbb szaporodási gondja az involúciós időszakban keletkezik. Az Interneten keresztül elérhető CattleEye program segít az involúciós problémák okainak felderítésében és megoldásában, használható a legfontosabb szaporodásbiológiai paraméterek nyilvántartása és értékelése mellett a konkrét szaporodási zavarok azonosítására. Lehetőséget nyújt a leggyakoribb szaporodásbiológiai problémák (magzatburok-visszatartás, a holt- és ikerellés, késői magzatvesztés) valószínűsíthető okainak kiderítésére is.

Az Interneten működő adatbázis számos előnnyel jár:

1. Egy helyen fut csak a program – egyszerű a karbantartása.
2. Internet kapcsolattal bárhonnan elérhető, feltölthetők az adatok, ill. bármikor lekérdezhetők az eredmények, azaz a telep szaporodásbiológiai állapota.
3. Könnyen kialakítható nagy adatbázis, ami az eredmények értékelését biztosítja.
4. A termékenyítési eredmények ugyanazon adatbázisba szervezése az involúció és a vemhesülés összefüggéseinek elemzésére is alkalmas.
5. Az involúciós vizsgálatok eredménye összefügg az állomány fertilitásával, és prognosztizálhatja annak eredményességét, segíthet a gyenge szaporodási eredmények okainak felderítésében.

Az adatbázisba a tehenek az állatok származásának beazonosítása után (esetleg más adatbázisokból importálható) az ellési adatokkal kerülnek be (az utolsó eredményes termékenyítés és a termékenyítésre használt bika megadásával). Ennek során rögzítésre kerülnek az elléssel (magzatburok visszatartással, ellési segélynyújtással, ellető személyével) kapcsolatos adatok, majd segítséget nyújt az involúciós vizsgálati rend kialakításában és a vizsgálatok során tapasztaltak is rögzítésre kerülnek. Az involúció befejeztével segíti a termékenyítésre történő előkészítést, majd annak adatait is rögzítve, megtervezi és előírja a korai vemhességvizsgálat időpontját. A vemhes tehenek ismételt (60 napos) vizsgálatát követően kiszámítja és elemzi (a telephez legközelebbi meteorológiai állomás automatikusan letöltődő hőmérsékleti, páratartalmi és légnyomás értékei valamint a felhasználó által a vizsgálatokkor rögzített aktuális tejtermelési és kondícióbírálati eredmények alapján) a vemhesülési és késői magzatvesztési eredményeket. A tárolt adatok lekérdezése, ill. értékelése a beépített értékelő rendszer segítségével olyan elemzéseket tesz lehetővé, amelyek alkalmasak az esetleges (gyakoribb) problémák kiszűrésére.

A rendszer működését az alábbi ábra jól szemlélteti:

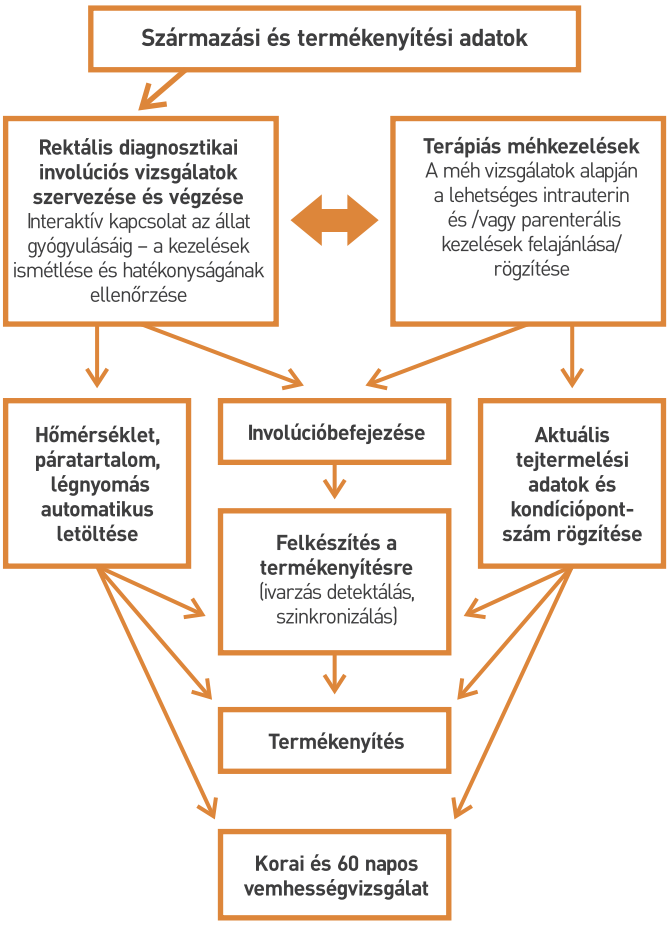

Vitafort Szarvasmarha Takarmányozási Szimpozium

Szegszárdy Imre
értékesítési igazgató
Vitafort Zrt.

"Finomhangolás a tejelő tehenek takarmányozásában"

November 5-8.-a között tartottuk meg az immár hagyományosnak mondható, roadshow jellegű szakmai szimpóziumunkat, melyeket kíváló helyszíneken, az ország négy különböző pontján, a Hajdú-Bihar megyei Hajdúnánáson, a Békés megyei Csorváson, a Baranya megyei Belvárdgyulán valamint az utolsó állomáson a Fejér megyei Móron rendeztünk meg.

Célunk, mint már a korábbi években is az volt, hogy nem több mint 30-40 fő részvételével szakmai megbeszéléseket, interaktív konzultációkat tartsunk olyan takarmányozási témákról, melyek a mindennapok gyakorlatában felmerülnek. A négy helyszínen megjelent közel 200 fő érdeklődése és aktivitása megerősítette bennünk, hogy jól döntöttünk mind a lebonyolítás, mind pedig a témaválasztás tekintetében.

A **"Finomhangolás a tejelő tehenek takarmányozásában"** mottóval elindított szakmai napok előadói igazi "finomhangolók" voltak a témában. Valamennyien egy témát más-más szemüvegen keresztül, saját területük tapasztalatai, eredményei alapján boncolgattak.

A bevezetőjében **Kulik Zoltán**, vezérigazgató illetve **Szegszárdy Imre**, értékesítési igazgató gondolatébresztőnek rávilágított arra, hogy milyen sok oka lehet a szarvasmarha takarmányozás, telepi menedzsment finomhangolásának a gyakorlatban.

Akár egy tökéletesen megszólaló hegedű vagy egy tökéletesen hangzó zenekar,- ahol minden és mindenki a helyén van - a szarvasmarha telepeken is gyakorlatilag minden alkalommal hangolni kell, hogy a az összhangzás illetve az összteljesítmény a lehető legjobb legyen!

Ezt követően **Gérard Bach** úr, a francia Nutrilac cég képviseletében a PhysiO Lick márkanevű speciális nyalótömbök takarmányozási szerepét, technológiáját és a termékek legfontosabb jellemzőit mutatta, amely Sándor Szilvia, az INZO kiváló export menedzsere tolmácsolásában került a hallgatóság elé.

A rövid szünet után **Dr. Gregosits Balázs** a Vitafort kutatás-fejlesztési igazgatója mutatta be annak a három éves projektnek a részeredményeit, amelyet két partnergazdaságunkban végzünk és a témája a szárazonállási idő csökkentésének hatásai.

Miután a "tudományos szemüveggel" megközelített finomhangolást megismertük **Dr. Tóth Tamás,** a Nyugat-Magyarországi Egyetem docense következett, aki előadásában az új generációs adalékanyagok szerepét illetve az ehhez kapcsolatos, s az általuk kifejlesztett és tesztelt termékeket mutatta be. Végezetül pedig a Vitafort Zrt. területileg felelős szakspecialistái mindezek gyakorlati tapasztalatait, napi aktualitásokat és megoldásokat tártak a partnereink elé. Kiváló lehetőség nyílott a témák kötetlenebb megbeszélésére az előadásokat követően, amit a móri Geszler Családi Pincészetben még egy nagyszerű borkóstoló tett feledhetetlenné.

DuoPass termékünk a nemzetközi siker útján

Dr.Koppány György
tudományos igazgató
Vitafort Zrt.

A hazai piacon a DuoPass termékcsalád sikeresen mutatkozott be, és a mai napig is tartó pozitív tapasztalatok azt igazolják, hogy megérdemelt volt a 2012 ben elnyert Alföldi Állattenyésztési Napok I. kategóriájú termékdíja.

A magyar találékonyságra vonatkozó büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy a DuoPass elindult nemzetközi hódító útjára. Szakmai együttműködő partnerünk és cégtulajdonos társunk takarmányozási vállalata az InVivo NSA szakemberei laboratóriumi és kiterjedt állatkísérletek során hosszasan vizsgálták termékünket, és végül az eredmények alapján véleményük kifejezetten pozitív lett. A termék hatékonysága meggyőzte őket használatának hasznosságáról és – mivel a versenyhelyzet ezen a területen is és Franciaországban is határozottan erős – a gyors előrehaladás érdekében, a gyártási licenc megvásárlása mellett döntöttek.

Franciaországban Nantes mellett, Vertou városkában az InVivo NSA cég kb. 100 ezer tonna/év kapacitású takarmánygyárában kerül kialakításra a technológiai rendszer, amely első évben mintegy 20.000 tonna, majd a tervezett bővítések során kb. **55.000 tonna/év kapacitású** lesz.

A francia kollégák mellett az InVivo Csoport olaszországi leányvállalata, a Filozoo cég is érdeklődik a DuoPass iránt. Kipróbálásra eddig két kamion árut szállítottunk ki Olaszországba.

A tranzíciós időszak táplálóanyag ellátása új megközelítésben

Dr. Gregosits Balázs
kutatás-fejlesztési igazgató
Vitafort Zrt.

A hazai és nemzetközi intenzív haszonállat tartás esetében – így a tejhasznú szarvasmarháknál is – egyre gyakrabban megfigyelhető az élettani, szaporodási tulajdonságok negatív irányú változása.
Mindezek kihatnak a gazdasági termelésre, az állatok számára káros egészségi állapotot (immunrendszer, szaporodási mutatók, test biológiai romlás stb.) idéznek elő.
Ennek következményeként jelentősen rontva a hasznos élettartamot. A jelenleg alkalmazott takarmányozási gyakorlat elavult, nem követte az utóbbi idők nagymérvű genetikai fejlesztését és ezzel számos élettani probléma forrásává vált.

A Vitafort Zrt. 2012-ben elnyert egy kutatás-fejlesztési pályázatot az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézettel közösen, mely a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap finanszírozásával valósul meg. „Új tudományos takarmányozási rendszer kutatása és fejlesztése a fenntartható szaporodási teljesítmény optimalizálására tejelő szarvasmarhában és sertésben" címmel 3 év áll rendelkezésre tejelő szarvasmarhák esetében a tranzícós időszak új értelmezésének megalapozására, olyan komplex takarmányozási háttér biztosítása mellett, mely hatékonnyá és gazdaságosabbá teszi a termelő állományokat. A projekt időtartama 5 munkaszakaszra tagolódik, melyből kettő már lezajlott. Ezek eredményeit és az azokból következő tapasztalatok és változtatások kerülnek itt bemutatásra.

A téma nem újkeletű, már a nyolcvanas évek végétől foglalkoztatja a szakmát az átmeneti időszak lerövidítésének gondolata, mely alapvetően a szárazonállás időszakának csökkentésével lehetséges. Számos szakcikk és tudományos értekezés ismert a témában, mégis sok helyen ellentmondásos adatok jelennek meg. Az viszont jól ismert, hogy a rövidített szárazonállásnak számos pozitív hatása van, például a jobb energia egyensúly és immunállapot kialakulása, melyek egyértelműen jótékonyan hatnak az állat egészségére és annak megőrzésére. Mindezekből következően tapasztalható a szaporodásbiológiai státusz javulása is.

A pályázat teljesítéseként állatkísérleteket végeztünk, két telephelyen, tehénpáros rendszerben, az alábbi felosztásban: kontroll csoport: 60 illetve 45 napos szárazonállás (44+30 állat); kísérleti csoport: 45 illetve 30 napos szárazonállás (49+31 állat). Kialakítottuk a szükséges kísérleti és kontroll csoportokat, továbbá a mintavételi rendszereket – mind takarmányokra (klasszikus nedveskémiai laboratóriumi, valamint NIR gyorsmérés), mind pedig a vérmintákra (β-karotin, NEFA, BHB, FRAP, neutrofil funkció) vonatkozóan. Természetesen néztük a termelési és reprodukciós eredményeket is –ezeket folyamatosan egy webes felületen (CattleEye) gyűjtjük, kiegészítve a takarmány-adatbázissal. Speciális takarmányokat fejlesztettünk a szárazonálló, előkészítő és az ellető/fogadó csoportok esetében a kísérleti állatok számára, ahol a potenciális gyenge pontokra összpontosítottunk. Ezek közül kiemelendő az energiaháztartás, a bendő állapot, a vitamin-, mikroelem és karotinellátás, az antioxidáns státusz és természetesen az immunállapot.

A tranzíciós időszak táplálóanyag ellátása új megközelítésben

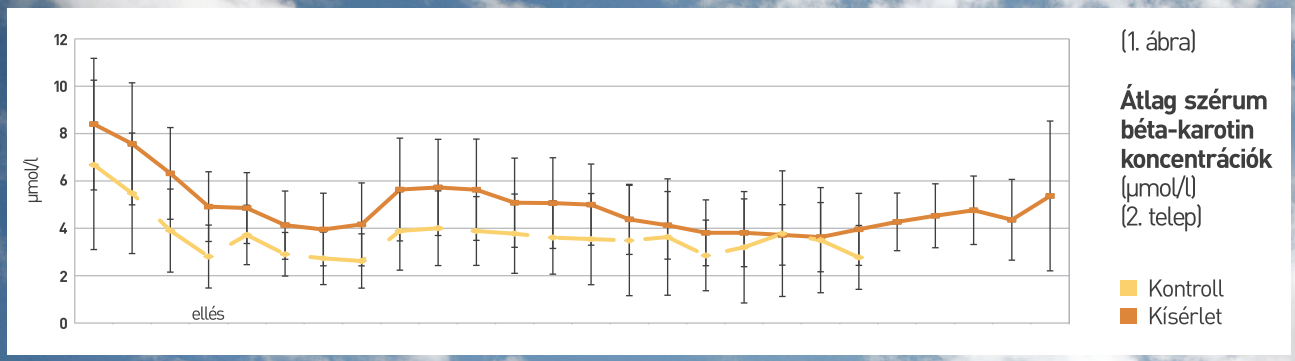

(1. ábra)

Átlag szérum béta-karotin koncentrációk (µmol/l) (2. telep)

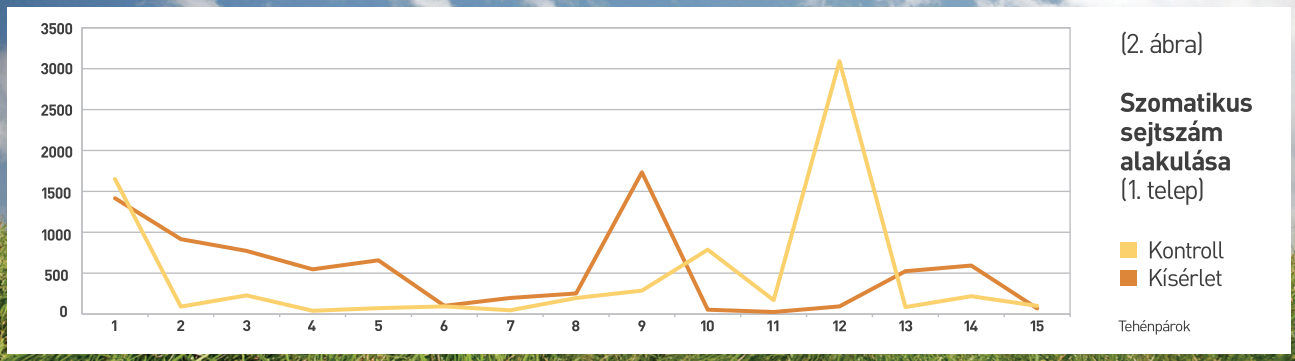

(2. ábra)

Szomatikus sejtszám alakulása (1. telep)

Az eredmények tekintetében megállapítható, hogy a kísérleti csoportokban lényegesen kevesebb volt a selejtezés, mint a kontroll csoportokban (átlagosan közel 60 százalékkal!) ezen belül pedig a tőgygyulladás előfordulása ritkább volt, tehát a kísérleti csoportban kevesebb tőgykezelésre volt szükség (mindez annak ellenére, hogy a szomatikus sejtszámok a kontroll csoportokban kedvezőbben alakultak). A szaporodásbiológiai adatok, eredmények értékelését lényegesen megkönnyítette az interneten keresztül elérhető adatbázis használata. Az így keletkezett adatok értékelése során látható, hogy a kísérleti csoportok mindkét telepen jobb eredményeket (fertilitási %, termékenyítési index stb.) értek el a termékenyítés körüli időszakban, mint a kontroll csoportok, habár ez a különbség az ellés körüli időben még kevésbé kifejezett.

A tejtermelés beindulására vonatkozóan rövidített szárazonállás esetében az ellést követően törvényszerűen visszaesik a tej mennyisége – így történt ez jelen esetben is a kísérleti csoportokban - ennek egyik oka az, hogy a tovább fejt tőgymirigyeknek nincs annyi idejük a regenerálódásra. Mindez hosszútávon olyan szempontból lehet előnyös, hogy a negatív energiahiányos állapot (NEB) időszaka kiegyenlítettebbé válik.

Fontos megjegyezni gazdaságossági szempontból, hogy az összes tej mennyisége a kontroll és kísérleti egyedeknél gyakorlatilag azonos volt, szignifikáns eltérés nem volt tapasztalható.

A metabolikus vizsgálatok adatai alapján (energia-ellátottságot jellemző paraméterek, NEFA, BHB) nem teljesen egyértelmű a két csoport közti különbség, ami adódhat a tartási, telepi körülményekből és a kísérlet idejére tehető egyéb problémákból (takarmányváltások, tömegtakarmány minősége, tartási körülmények akár kismértékű változásai).

A β-karotin ellátottság viszont egyértelműen jobban alakult a kísérleti álltok esetében, ami a takarmány-keverék emelt béta-karotin koncentrációjának köszönhető (1. ábra). Mindenképpen megemlítendő a szomatikus sejtszám kérdése, amely a tőgygyulladással szoros összefüggésben (számos egyéb jellemző paraméter mellet) a tőgy egészségi állapotának egyik fontos indikátora. A kísérleti csoportban alapvetően magasabb volt a szomatikus sejtszám értéke (578 vs. 467). Bár ez a különbség még nem drasztikus mértékű, viszont érdemes a változások tendenciájára figyelni (2. ábra).

Dr. Gregosits Balázs
kutatás-fejlesztési igazgató
Vitafort Zrt.

Az eredmények és az eddigi tapasztalatok alapján a további feladatainkat – melyeket már részben alkalmazunk a jelenlegi, harmadik munkaszakaszban - a takarmányozási rendszer változásaira vonatkozóan az alábbiakban fogalmazzuk meg:

- A szomatikus sejtszám miatt hámvédő anyagok fokozottabb alkalmazása a kísérleti takarmányokban. Megemeltük azon anyagok szintjét a receptúrákban, melyek elsősorban a hámrendszerrel és a tejtermeléssel kapcsolatban a nagy igénynek kitett hámszövetek támogatását hivatottak kielégíteni (pl. különböző mikroelem kelátok, A-vitamin, β-karotin).

- Az energiapótlás céljából több lépés lehetséges és szükséges, például a védett glükóz, cukor jellegű anyagok arányának változtatása, azaz a biológiailag könnyebben hozzáférhető energiaforrások nagyobb mértékű alkalmazása, természetesen a gazdaságossági szempontok és a költségtényezők figyelembevételével.

- A takarmány ízletességét javítandó egyéb takarmány komponensek alkalmazása (cukorpak, melasz stb.) a szárazanyag felvétel növelésének céljából, különös tekintettel a körülmények által terhelt időszakokra.

- Az eddigieknél mélyrehatóbban kell ellenőrizni a takarmányt, elemezni a takarmányváltások esteleges kockázatait, valamint regisztrált módon figyelemmel kísérni a tartástechnológiai körülményeket és az abban bekövetkezett esetleges változásokat.

Az eddig elért eredményeink alapján egyértelműen jó úton járunk, de szükséges a folyamatos kontroll és a folyamatos finomítás. Reményeink szerint létre fog jönni egy gazdaságos és mindenképpen előretekintő és megalapozott új takarmányozási rendszer, ami a tranzíciós időszakot átalakíthatja.

A végcél egyértelműen megvalósíthatónak tűnik: gazdaságos és jobb termelési és szaporodásbiológiai eredmények várhatók.

RÜGY és GYIH a borjú-, és növendéknevelésben

A korszerű és gazdaságos szarvasmarha tartás főcélja, hogy hosszú ideig termelésben tartsa a jól termelő teheneket. A tartás- és tenyésztés minden eleme befolyásolja ezt, de hangsúlyos a fiatalkori indulás, a borjú- és üszőnevelés időszaka. Erre összpontosítva fejlesztő szakspecialista kollégánk, Tóth Attila az aktuális friss szakmai ismeretek mentén idén újra összefoglalta a tenyésztői elvárásokat és az ennek megvalósulásához szükséges takarmányozási javaslatokat, egybegyűjtve a témakörbe tartozó termékeinket is.

A standard megfogalmazása szükséges, a megvalósítása nehézkes! A szaktanácsadói/szakspecialista munka része a technológia hibák keresése és ezek jelzése. Az üzemben gyakorta elmennek a probléma mellett, vagy túllépnek rajta. Nekünk azonban a hibákat el kell mondanunk, akár érdesebben is, hogy a kárt okozó problémát az üzemiek is a helyén kezeljék. Ehhez azonban nem csak fel kell mutatni a jövőben elérhető optimum ideáját, hanem a fájó valósággal is szembesíteni kell!

A reális megoldások felé tereli az utat azaz ismeret is, hogy máshol is előforduló hibáról van szó, valamint az, hogy ott ennek ellenére miként tudtak tovább lépni. Ezekben az esetekben jó a RÜGY és a GYIH bemutatása. Minden minőségbiztosítási- és irányítási rendszer ősanyja a GMP, az angol rövidítést feloldva a **jó üzemi gyakorlat.** Ez lehet a jól bejáratott folyamatsor megfelelő megvalósulása, vagy az azt leíró technológiai utasítás, vagy egy minősített – védjegyes – minőségbiztosítási rendszer. Ez azonban csak úgy tud pozitív példa lenni, hogy van negatív előjelű, nem reklámozott párja, a **rossz üzemi gyakorlat.** Ezt, ha most az angolt kihagyva betűszóvá formáljuk, akkor RÜGY-ről beszélünk.

Az interneten a tematikus weboldalakon, vagy a gépkönyvek végén találkozhatunk a GYÍK-kal, a gyakran ismételt kérdésekkel és a ráadott válaszokkal. Nem árt tudnunk, hogy a rossz üzemi technológiáknak is vannak rendszeres ismétlődő részei, ezek a gyakran ismételt hibák, azaz a GYIH. Tehát nincsen RÜGY GYIH nélkül!

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

Néhány visszatérő RÜGY hiba:

- **Eldugjuk a borjúnevelés, de leginkább a növendéknevelés helyszínét.** Az itatásos időszakban általában nem, de a későbbi nevelési szakaszban a telepen belül olyan helyre, vagy egy távolabbi – akár egy istállós - növendéknevelő telepre kerülnek a növendékek,amely kiesik a rendszeres napi vezetői ellenőrzési rutinból. Mivel ritkán jelenünk meg és akkor sem látjuk a nevelés egész munkafolymatát (etetés, almolás, kitrágyázás, válogatás…) nincs teljes képünk. Nem kerül sor a napi többszöri teleprész bejárására, a későn felmerülő problémák pedig késve lesznek megoldva, nyomot hagy a növendék növekedésén, fejlődésén. Ennek a kései felismerésnek három esete lehetséges: nem megfelelő fejlettségű/súlyú üszők jelentkezése a termékenyítésnél, rossz termékenyítési index a növendéknél, ill. „öregen", magas élethónapban történő első ellés.
  Gyakorlat javítása: telepi vezetésből növendék-felelős kijelölése, ellenőrzés rendszerességének – legalább heti egy alapos bejárás fizikai dolgozóval együtt – megteremtése, rendszeres (havi, negyedéves vagy korcsoporti átsoroláskor) mérlegelés vezetői felügyelettel, ahol minden állat szem elé kerül.

- **Nincs írásos, a napi valós munkamenetet rögzítő munkaköri leírás, munkautasítás az itatásos borjúnevelésben.** Mivel a borjúgondozás munkáját is többen váltásban végzik, illetve időről-időre helyettesítők, illetve betanulók kerülnek ebbe a beosztásba - akik általában ilyen jellegű előképzettséggel nem rendelkeznek - egyértelműen le kell írni a teendők sorrendiségét, időbeliségét és a használt jelzőket számszerűsíteni kell (Hány fokos a kézmeleg, mennyi a vödörnyi – melyik vödör, meddig, mivel meddig stb., milyen a beteg borjú?). A lerögzített utasítások nélkül gyakoribb a személyi váltásoknál tapasztalt hasmenés, megbetegedések aránya. Pl. legutóbbi üzemi tapasztalásom: a telepi változások miatt más ágazatból került át telepvezető, a műszakvezető felmondott, az addigi borjús pedig hirtelen állást váltott – az új stábban senki sem tudta hogyan kell valamit az eddigi szokás alapján csinálni, a borjak jelentős kondi romlással, súlyhiánnyal vészelték át az első hónapot.
  Gyakorlat javítása: célirányos munkaköri leírás, betartható-átlátható kifüggesztett munkautasítás.

- **A föcstej hatásának „lekésése".** Az elfogyasztott föcstej határozza meg a borjú későbbi ellenálló képességét, indítja a béltraktus „működését", jól hasznosuló, ebben a korban csak a kolosztrumon keresztül felvehető és hasznosuló táplálóanyagokat tartalmaz. Legkésőbb az ellés után 2 órával meg kell itatni. A megvalósulása ennek nem tökéletes, ha csak a tehén alá vezetjük a borjút és magára hagyjuk.
  Gyakorlat javítása: Javasolt a föcstej kifejése – ha levizsgáljuk esetleg még korrekciót is alkalmazhatunk - és a borjú időben történő, kontrolált itatása. Ebben az esetben mindenképp megvalósul az itatás és a fogyasztott mennyiségről, a borjú állapotáról is több információnk van.

Az szakmai anyagot kérje szaktanácsadó és szakspecialista kollégáinktól!

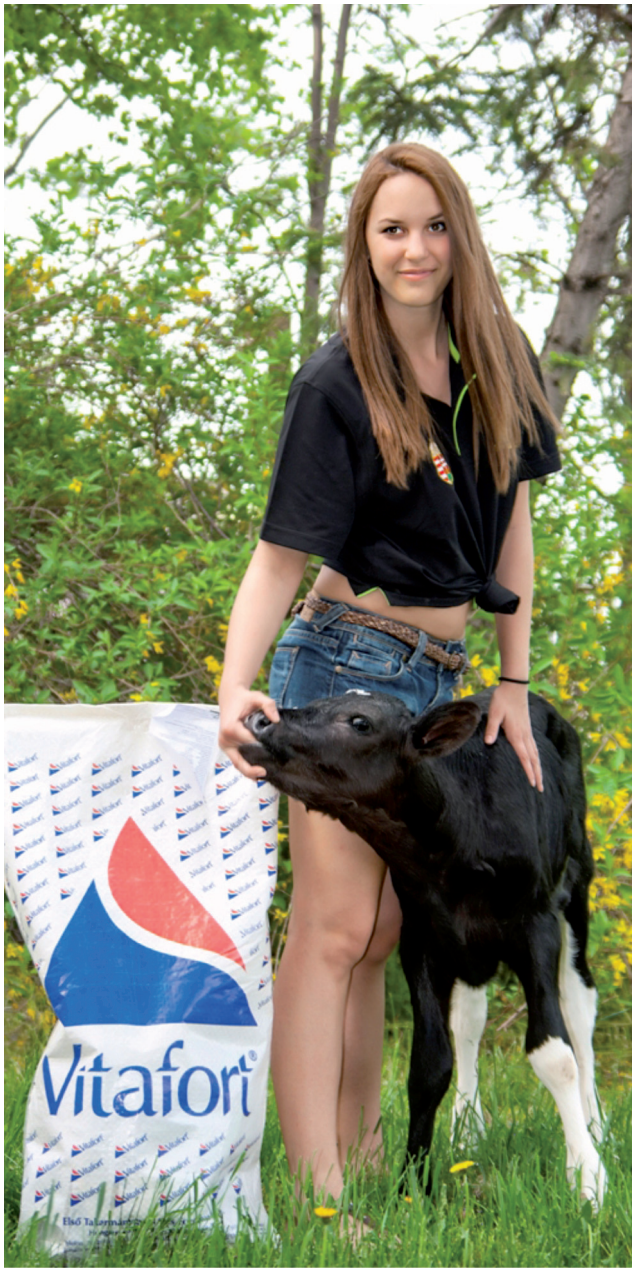

A VITAFORT ZRt. „ régi –új ” takarmányvizsgáló laboratóriuma

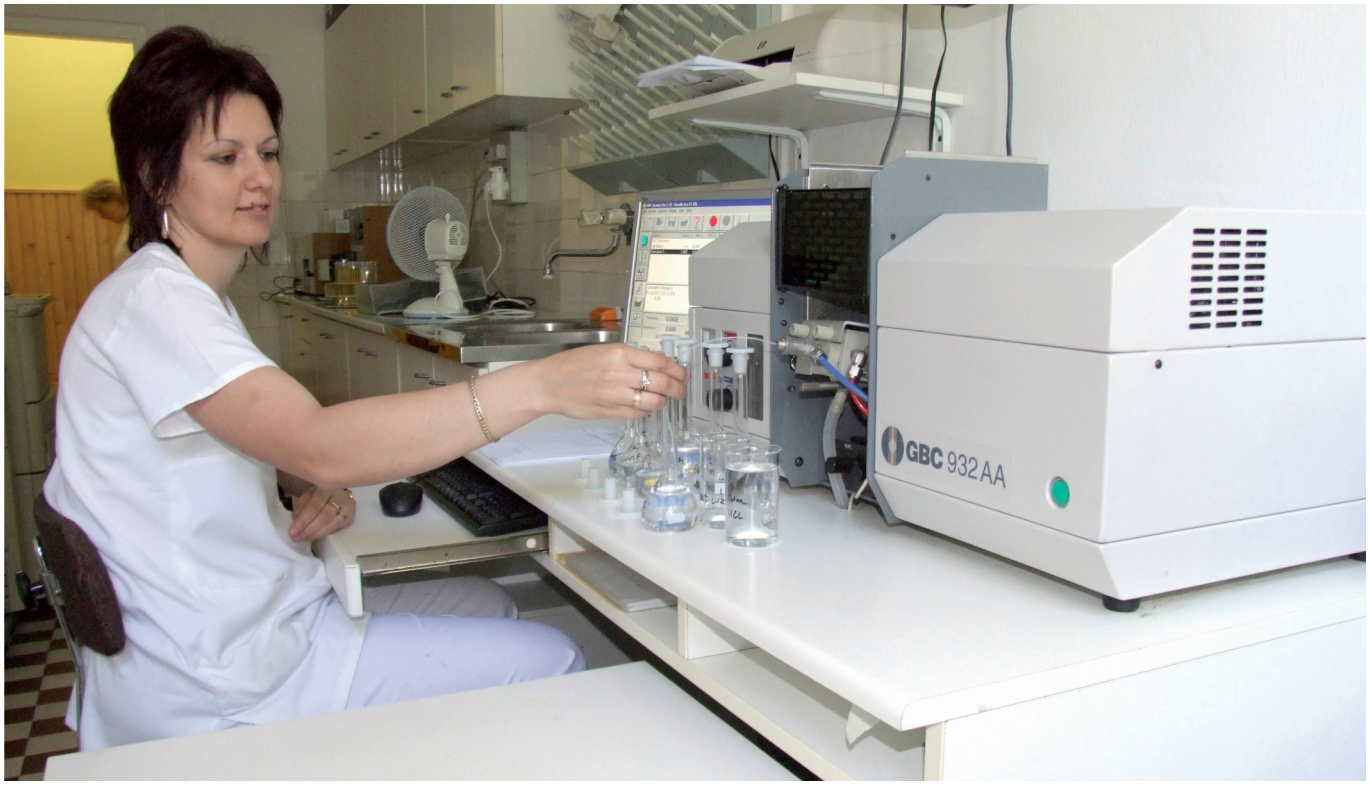

A Laboratórium „ régi ”, hiszen 1990 óta működött a VITAFORT ZRt. korábbi MEO laboratóriumának alapjain létesült új gazdálkodó szervezet, a VITAFORT Labor Kft. laboratóriumaként, egészen 2012 év végéig.

A VITAFORT Labor Kft. alapítását a Zrt. 1990-ben azért határozta el, hogy a Laboratórium működése - önálló gazdálkodási egységként – költségérzékeny, racionális legyen, és mint szolgáltató laboratórium mérettessék meg a piaci versenyben.

A Laboratórium azonban „új ” is, mivel különféle szakmai pályázatok feltételrendszeréhez igazodva 2012-ben a tulajdonosi kör, teljes egyetértésben úgy döntött, hogy a VITAFORT Labor Kft. jogutódlással visszatér a „ gyökerekhez ”, és ismételten - mint a VITAFORT Zrt. szervezeti egysége – a Zrt. laboratóriumaként folytatja tevékenységét.

Az elmúlt 22 év, ugyanakkor felbecsülhetetlenül hasznos volt a Laboratórium számára, elsősorban a piaci verseny miatt, amely – összhangban az eredeti szándékkal – kikényszerítette a folyamatos fejlődést, mind a szakmai, mind pedig műszaki területen, és kialakította azt a szemléletet, hogy a vevő megelégedettségét kiemelt szempontként kell kezelni a működés során.

Ma a Laboratórium, gyakorlatilag képes a takarmányvizsgálatok területén felmerülő legfontosabb vizsgálatok elvégzésére.
A klasszikus, táplálóértékek megállapítására szolgáló Wendei analízis vizsgálataitól (nedvesség, nyersfehérje, nyerszsír, nyersrost, nyershamu) kezdve, a takarmányozási szempontból élettanilag fontos makro-, és mikroelemeken (kalcium, foszfor, nátrium, magnézium, kálium, vas, mangán, cink réz, kobalt) és vitaminokon át (A és E vitamin) a nemkívánatos anyagok (nehézfémek, mikotoxinok) vizsgálatáig terjed a vizsgálati spektrum. E mellett persze számos speciális vizsgálat is van, (mint pl. a különböző rost frakciók vizsgálata, azaz a modern tejelő tehén takarmányozáshoz szükséges Van Soest féle analízis, mint ADF, NDF, ADL, vagy pl. a szójabab megfelelő hőkezeltségét mutató ureáz aktivitás mérése, stb.)
A pontos vizsgálati spektrumról, a vizsgálatok árairól a VITAFORT Zrt. honlapján (www.vitafort.hu/labor) **tájékozódhat.**

A laboratórium akkreditált laboratóriumként működik már 1998 óta, - és bár most a szervezeti változással kapcsolatos jogi helyzet időigényes tisztázása miatt Laboratóriumunk nem szerepel az akkreditált laborok listáján – a megújító akkreditálási eljárás már vége felé közeledik.

Dr. Koppány György
tudományos igazgató
Vitafort Zrt.

Régi alapigazság az, hogy a laboratóriumi vizsgálat arra kell, amelyet szemre, érzékszervi vizsgálat alapján nem tudunk objektíven megítélni. A mai, modern takarmánygyártásra és nemkülönben az intenzív állattenyésztés alapfeltételét jelentő modern takarmányozási gyakorlatra ez fokozottan igaz. Felbecsülhetetlen a pontos laboratóriumi vizsgálat eredményeinek haszna, hiszen segítségükkel objektív alapokon nyugvó, élelmiszer biztonságot jelentő és gazdaságilag megalapozott döntéseket lehet hozni.

Az elmúlt évek gyakorlata folyamatosan mutatja, hogy a szakma igényli ezeket a vizsgálatokat, legyen szó akár takarmányipari gyártó cégről, kereskedőről, vagy igényes, gazdaságosságra és jó minőségre törekvő állattartóról.

Fontos az idő faktor! Magyarországon van számos, jó színvonalon vizsgáló laboratórium, de ezek egy részénél hosszú a vizsgálati idő. Az a vizsgálati eredmény, amely túl lassan érkezik, többnyire már nem alkalmas a napi problémák gyors kezelésére.

Laboratóriumunk átlagos vizsgálati ideje kb. 2-3 nap, nedves állapotú tömegtakarmányok esetén 5 nap. Ezek az időtartamok a legjobbak közé tartoznak az országban. Talán nem szerénytelenség ezt pozitívan értékelni, pláne, ha figyelembe vesszük, hogy a VITAFORT Zrt. partneri köre számára, éves szinten kb. 1200 – 1300 erjesztett és tömegtakarmány mintát vizsgálunk, míg az összes mintaszám évente 4-5000 között van, az elvégzendő vizsgálatok száma pedig rendszerint 24 – 25000/év. Természetesen, az igényeknek való megfelelésben nagy szerepe van a Laboratórium jól képzett, évek óta összeszokott, nagy gyakorlattal rendelkező munkatársainak.

Az elmúlt évek alatt, a technikai fejlesztés mindig is kiemelt szempont volt. A korábbi évek nagyműszerei után (Atomabszorpciós spektrofotométer / AAS /, nagyhatékonyságú folyadékkromatográf / HPLC / , gázkromatográf / GC /) 2012-ben beszereztünk egy DUMAS féle nitrogén (nyersfehérje) meghatározó műszert, amellyel kb. tizedére csökkent a nyersfehérje meghatározás időszükséglete, kiváló pontosság és reprodukálhatóság mellett, nem beszélve a kénsavas roncsolás elhagyásával járó lényegesen kisebb környezeti terhelésről.

A túlzott megelégedés ugyanakkor nem szerencsés, hiszen tennivaló van bőven. Az élet követelményei sokszor gyors váltást igényelnek, amelyre kell tudni válaszolni. Ilyen volt a tavalyi évben először meglepőnek, majd egyre inkább riasztónak tűnő aflatoxin szennyezettség megjelenése, amely sokszor kritikus helyzet elé állította a tejtermelő gazdaságokat. Szinte napok alatt beállítottuk az aflatoxin M1 vizsgálatát tejből, és a takarmányok aflatoxin vizsgálatával együttesen gyors eredményközléssel igyekeztünk partnereink segítségére lenni a nehéz helyzetek kezelésében.

Lehet sorolni a további tennivalókat is. A szolgáltatás minőségét lehet tovább növelni, a vizsgálati eredmények vevő számára végzett kiértékelésével. Jó példa erre, az a kedvező fogadtatás, amellyel a partneri kör fogadta a mintákból mért mikotoxin szennyezések kiértékelését. Nem is várható el sok esetben a partnerektől, hogy könnyedén igazodjanak el rendeletek, előírások, vagy akár az új élettani eredmények és információk rengetegében, A Laboratóriumnak és a VITAFORT Zrt. szaktanácsadóinak ehhez mindenképpen segítséget kell adniuk. Példaként említhetjük az egyre gyakrabban igényelt illó zsírsavak vizsgálati eredményeinek kiértékelését is, a silózott takarmányok minőségének megítéléséhez.

Új fejezet a szolgáltatási körünkben, a mobil AGRINIR készülékekkel végzett gyors tömegtakarmány, vagy TMR vizsgálat. A silófal mellett végzett vizsgálat, a több helyről vett minta gyors vizsgálat eredményei nemcsak látványosak, hanem rendkívül hasznosak. A több helyről vett vizsgálat lényegesen csökkenti, a mintavételi hibát, és ez gyakran kompenzálja a klasszikus nedves kémiai laboratóriumi eredményhez viszonyított kisebb pontosságot. Ugyanakkor Laboratóriumunk kiemelt feladata, az AGRINIR készülékek eredményeinek folyamatos kontrollja, hiszen közismert tény, hogy a NIR technikával végzett mérések csak ott eredményesek, ahol van a háttérben egy jól működő, klasszikus méréstechnikájú laboratórium.

Munkánkat ezzel a szemlélettel kívánjuk folytatni, szolgálva és elősegítve partnereink feladatainak elvégzését , továbbra is az egyik legfontosabb szempontként kezelve, végzett szolgáltatásunkkal kapcsolatos elégedettségüket.

Állomány-egészségügyi vizsgálatok Szent István Egyetem

A Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar, Állathigiéniai, Állomány-egészségtani és Állatorvosi Etológiai Tanszék által végzett állomány-egészségügyi vizsgálatok

A tej és hústermelő szarvasmarha ágazat gazdaságosságát jelentősen befolyásolja az állomány egészségi állapota, a tartás, takarmányozás hibáira visszavezethető produkciós betegségek előfordulási gyakorisága, az egyes kórképek állományon belüli elterjedtsége és súlyossága. E kórképek hátrányosan befolyásolják az életteljesítményt, a termelés színvonalát, a termékminőséget, a szaporodási teljesítményt és az élelmiszerbiztonságot, valamint nagyban csökkenthetik a termelés eredményességét. A károk döntő többségéért a szubklinikai formában fennálló zavarok a felelősek. Állományszintű problémák esetén jól körülhatárolt protokollok mentén a problémák komplex megközelítésére van szükség. Klasszikus állatorvosi módszerekkel a problémák nem szüntethetők meg és nem is előzhetők meg. A Tanszékünk által végrehajtott vizsgálati rendszerek, a különböző megbetegedések állomány-diagnosztikájában évtizedek óta alkalmazott és folyamatosan fejlesztett módszereket integrálják. A vizsgálatok eredményeinek megfelelő értelmezése és értékelése olyan eszköz a szakember kezében, mely stratégiai döntéshozatal alapját képezhetik. A megfelelő vizsgálati protokoll révén megalapozott eredmények lehetővé teszik a helyes következtetések levonását. Az állomány-egészségügyi zavarok korai felismerése, megszüntetése és megelőzése alapvető érdeke a gazdaságoknak, mert az egyre nehezebb gazdasági környezet megkívánja a belső tartalékok feltárását.

Az állomány-egészségügyi vizsgálatok a tejhasznú szarvasmarha állományok egészségének védelmében négy fő területet ölelnek fel:

1. Komplex állomány-egészségügyi, anyagforgalmi-takarmányozási ellenőrző vizsgálatok.

A vizsgálatok célja gyakran valamely az állomány, vagy állománycsoport jelentős részét érintő probléma hátterének felderítése. A problémafeltárás és megoldás mellett a vizsgálatok másik fontos indoka, amikor probléma megelőző céllal vizsgálatokat végezzünk. Ezzel választ kapunk a tartás takarmányozás hibáira visszavezethető szubklinikai és/vagy klinikai formában megnyilvánuló anyagforgalmi zavarok előfordulására, állományon belüli elterjedtségére és az okokozati összefüggésekre. Megalapozott javaslatok fogalmazhatók meg a feltárt zavarok megszüntetésére és megelőzésére.

Az anyagforgalmi-takarmányozási vizsgálatok rendszer elemei: 1) telepi adatgyűjtés és elemzés; (2) telepszemle, helyszíni vizsgálatok; (3) Mintavétel, laboratóriumi vizsgálatok; (4) Helyszíni konzultáció, értékelés, javaslattétel; (5) Ellenőrző vizsgálatok.

2. Tőgyegészségügyi állomány-diagnosztikai program:

A tőgygyulladás a hazai tejelő szarvasmarha állományok egyik legnagyobb gazdasági kárt okozó betegsége. Éves kártétele elérheti a 30-70 ezer Ft/tőgygyulladt tehén összeget, a Staphylococcus aureus okozta tőgygyulladásé pedig meghaladhatja a 100 Ft/állat összeget is.

Dr. habil. Könyves László, PhD., Dip. ECBHM
tanszékvezető, egyetemi docens
SzIE Állatorvos-tudományi Kar, Állathigiéniai, Állomány-egészségtani és Állatorvosi Etológiai Tanszék

SZENT ISTVÁN EGYETEM

ÁLLATORVOS-TUDOMÁNYI KAR, BUDAPEST

A tőgyegészségügyi állománydiagnosztikai program célja a vizsgált állományok tőgyegészségügyi állapotának javítása és ez által a tőgygyulladás okozta veszteségek csökkentése. Ezért a kórokozók azonosítása mellett hangsúlyt kap a hajlamosító tényezők felderítése is és a tőgygyulladások számának csökkentésére irányuló telepirányítási lépések kidolgozása. A program része a tőgygyulladás kezelésének vizsgálata és racionalizálása, valamint a tehenek általános ellenálló képességének növelése érdekében a megfelelő technológia kialakítására irányuló tanácsadás is.

A tőgyegészségügyi program elemei: (1) Telepszemle; (2) Környezethigiéniai vizsgálatok; (3) Adatelemzés; (4) Fejéstechnológia-elemzés; (5) Fejőgép műszaki állapotának értékelése; (6) Tőgyegészségügyi állományvizsgálat (CMT); (7) Helyszíni tőgynegyed tejmintavétel; (8) Eredmények írásos és helyszíni szóbeli értékelése. (9) Ellenőrző vizsgálatok.

A tanszék mikrobiológiai laboratóriuma az üzemekből érkező egyedi tejminták vizsgálatára is vállalkozik. A mikrobiológiai vizsgálat célja valamely kórokozóval való fertőzöttség szűrése (pl. Staphylococcus aureus, Prototheca zopfii stb.), vagy a tőgygyulladás kórokozójának és annak antibiotikum érzékenységének megállapítása.

3. Lábvég-egészségügyi diagnosztika és szaktanácsadás

A lábvég-betegségek a tőgygyulladás és a szaporodásbiológiai zavarok után a tehenészetek harmadik legnagyobb veszteségforrásai.

A tehenek sántaságának pontozásos bírálata lehetővé teszi, hogy segítségével az egész állományra vonatkozóan következtessünk a lábvégek állapotára. A vizsgálatok során, előre megadott szempontok alapján elvégezzük a tehenek álló helyzetben és mozgás közben történő pontozásos bírálatát, ezáltal megállapítjuk a lábvégbetegségek állományon belüli elterjedtségét, a sántaság súlyosságát, a telep érintettségének mértékét. A munka során, a sántaság pontozásán kívül vizsgáljuk a lábvégbetegségek kialakulásában nagy szerepet játszó különböző hajlamosító tényezőket. Ezek közül a legfontosabbak a következők: a környezeti higiénia; az állatok viselkedése; az állatok mozgatásának módja; a pihenőterek higiéniája minősége; a fel-hajtó utak és egyéb járó felületek minősége; zsúfoltság; takarmányozási hibák látható jelei – kondíció pont, bélsár minőség; valamint fontos az előző körmözési adatok elemzése.

Az adatgyűjtés után értékeljük a telep lábvég egészségügyi jellemzőit, az sántaság súlyosságát és állományon belüli előfordulását és a lábvég betegségek előfordulásának lehetséges okait, ezen kívül javaslatot teszünk a lábvégbetegségek gyógykezelésére és megelőzésére, valamint az okozott károk csökkentésének lehetséges módjaira.

4. Borjú-egészségügyi program:

A borjak megfelelően végzett felnevelésével a teljes tejtermelés 15-20%-ának megfelelő bevétel nyerhető, ezért ez a tejtermelő gazdaságoknak a tejtermelés mellett a második legfontosabb bevételi forrását adja. Az utánpótlás felnevelésének módja azért sem elhanyagolható, mert ezekből a borjakból kerülnek ki a későbbiekben az adott gazdaság tejtermelő tehenei, így a gazdaság jövője szempontjából alapvető kérdésről van szó.

A program fő elemei: (1) az elletési és borjúitatási technológia értékelése; (2) az immunglobulin (kolosztrum) ellátottság felmérése; (3) vírusfertőzöttség felmérése; (4) zárt borjúnevelő esetében környezetdiagnosztikai vizsgálatok; (5) védekezési programok kidolgozása.

A fent jellemzett állomány-egészségügyi programokban résztvevő munkatársaink:

Prof. Dr. Brydl Endre egyetemi tanár
Dr. Könyves László tanszékvezető egyetemi docens,
Dr. Jurkovich Viktor tudományos munkatárs
Dr. Kovács Péter tanszéki állatorvos.

Mi, a Tehén és a Fény, avagy a tejelő tehenek fényigénye a téli félévben

Tél van. Rosszkedvű, depressziós a sötét napokban? Miért van ez így? A szembe jutó napfénysugarak intenzítása befolyásolja a tobozmirigy melatonin hormon termelését. A melatonin termelése sötétben intenzívebb. Ha kevés a fény, a napi időjárás vagy évszak hatásaként, akkor a növekvő melatonin visszafogja az ember aktivitását, nem tud maximális értékű munkát végezni. (Schuh, 2009)
Hogy bírják ezt a tehenek?

A szarvasmarha az intenzívebb, zárt haszonállat-tartás fajaihoz (baromfi, sertés) képest jobban kitett az időjárás tényezőinek. A fény, illetve a napsugárzás minőségét a megvilágítás időtartama és erőssége, intenzitása mutatja. Ezek értékei napi és éves menet szerint változnak. A hónapok közötti eltérés a valós megvilágítási idő, a tényleges napfénytartam jelentős eltérést mutat. (Bacsó, 1966)

Ha az istállón kívülről indulunk, akkor a hazai éghajlat sajátosságai az irányadók. A természetes megvilágítás maximumának tekinthetjük a napfénytartamot, amely az az időtartam amíg a felszínt közvetlen sugárzás éri. Ez a lehetőség a legtöbb esetben rögtön csökkenthető is, a csillagászatilag lehetséges napfénytartamra, majd a domborzat, a felhőzet visszafogó hatásival még tovább rövidül. A csillagászatilag lehetséges legnagyobb napfénytartamot hazánkban júliusban érjük el (átlagosan napi 16 óra), a legalacsonyabbat pedig decemberben (átlagosan napi 8,5 óra). A domborzat ezt még mérsékli (hegyvidéken akár 40-50%-al is), a felhőzet, köd tovább csökkenti. Ez a „maradék" fény már a tényleges napfénytartam, a korábbiakban felsoroltak miatt jelentős regionális eltérést mutat. Például a tényleges napfénytartam (30 év adatai alapján): Mosonmagyaróváron júliusban 8,58, decemberben 1,54, addig Pécsen ezekben a hónapokban 9,45 és 1,9 átlag óra/nap. (Justyák, 2002)

Tehát nyári fénycsúcson a lehetséges természetes megvilágítási időtartamnak csak 43-46 %-a valósul meg – mondhatni szerencsére, mivel a tartósabb nyári napsugárzás növelné a környezet felmelegedését. Téli sötét időszakokban még jelentősebb az eltérés, a lehetséges óráknak csak 18-22 %-át tölthetjük természetes fényben.

És ekkor érkezünk az eddigi számhalmaz egy újabb számsort gerjesztő pontjára! Ez pedig az a tény, hogy a tényleges napfénytartam is csak részlegesen jut el a termelő istállóba, állatainkhoz. Tartamát, erősségét tompítja az istálló elhelyezkedése, árnyékoltsága, zártsága, a nyílászárók mérete, helye, használata, az istálló tisztasága. Ami ezek után marad, azt kellene kiegészíteni a termelő állat számára szükséges optimumra.

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

Mi az ideális megvilágítási időtartam a tehén számára?

Sokak szerint erre a megfelelő választ a marha háziasítás előtti életritmusa adja: télen vemhes volt, tavaszra leellet és a növekvő napfénytartamú napokon, a nyári időszak felé adta a termelése csúcsát. Ezek szerint legjobb a napi 14-16 óra fény és a kb. 6 óra sötétség lenne. Az istálló egész területén sötétségben 50 luxnál kisebb, a fényszakaszban legalább 200 lux fényt kellene biztosítani. (Hulsen, 2009)

Viszonyításul néhány a természet által kínált fényintenzitási érték (Justyák, 2002; Schlyter, 2006):

- Teliholdas, tiszta éjszaka → 0,27-1 lux
- Sötét, beborult nappali égbolt → 100 lux
- Amikortól a meterológusak azt mondják, hogy „süt a nap" → 120 lux
- Napkelte és napnyugta → 400 lux
- Borult nappali égbolt → 1000 lux
- Teljes napsütés → 10 000-25 000 lux

A téma iránti érdeklődés külföldön lángolt fel az 1970-es évektől a nagyarányú tejigény megjelenéséhez köthetően, amikor szükségessé vált az iparszerű tejtermelési technológiák, a nagy létszámú telepek kialakítása.(Wittman,2005) Az ottani kísérletekben a Hulsennél említett feltevésnél tovább jutottak: ezek alapján legalább 120-200 lux intenzitású fényt javasolnak, 16-18 órán át a tehenek aktív időszakában, azok etető területén. Ilyen értékek mellett 9-10 %-kal emelkedett a szárazanyag-felvétel és 6-15 %-kal nőtt a tejtermelés. (Bak és mtsai, 2007)

A jelenlegi kutatások vezéralakja, generálója a 1990-es évektől Geoffrey E. Dahl, az University of Illinois munkatársa. Írásaiban kifejti, hogy a növelt világítási idő a melatonin termelés csökkentésén keresztül növeli az IGF-I (inzulinszerű növekedési faktor) és a prolaktin szekrécióját. Szerinte az élettani változások eredménye a növekvő tejtermelés és emiatt emelkedik az étvágy, a szárazanyag-felvétel. Fontosnak tartja megjegyezni, hogy az emelt világítási idő és az optimális fényintenzitási érték nem csak a jászol/etetőasztal környezetében, hanem az egész istállóban szükséges. (Dahl, 2005) (A LONG DAY világítási program interneten elérhető: www.livestocktrail.illinois.edu /photoperiod/)

Új kísérletekben, már 16 órás megvilágítás mellett (a természetes, 9-12 óráshoz képest) a prolaktin 1,6-1,8-szoros szekrécióját mérték, miközben a tejtermelés a korábban említett 6-15 %-os növekedést mutatta. A többlet tej a kísérletekben nem járt tejösszetétel romlással. Ezek az ismeretek mára már tudatosan beépülnek a kínált istállógépészeti technológiákba, szakmai technológiai ajánlásokba. Pl. 16 órás világítást és 180 luxos speciális lámpák beszerelését javasolják.(Vanbaale és mtsai 2005; DeLaval Hírlevél, 2007/2)

A kivitelezők figyelmét azonban fel kell hívni arra, hogy azokon a területeken, ahol folyamatos emberi jelenlét szükséges és a tehenekkel való érintkezés történik nagyobb fényerőre van szükség. Pl. fejőházi folyosó, fejőállás, fejőterem, kifogó állás, áthajtós etetőút – 220 lux, fejőaknában a tőgy közelében – 540 lux, állatorvosi kezelés helyén – 1100 lux. (Bak és mtsai, 2007)

Vezetői lépések a tejelő tehenek fényprogramjának megvalósításához (Dahl, 2005 nyomán)

- Vegyél egy fénymérőt. (Az interneten már 9.000-40.000 Ft között lehet kapni fényerő mérésére alkalmas digitális eszközt.)
- Mérd meg az istállóban és mindenhol, ahol a tehén közlekedik a fényerőt és viszonyítsd az ajánlásokhoz. (A következő 2 lépcső nem mindig, csak az esetek zömében szükséges.)
- Cseréltesd ki a kiégett égőket, pucoltasd le a lámpaburákat, tisztíttasd meg a falakat.
- Mérd meg újból a fényerőt és viszonyítsd az ajánlásokhoz.
- Ha szükséges tervezd újra az istálló világítását, de az eredményt mindig ellenőrizd méréssel. (A megvalósítás előtt számolj a megnövekedett villanyáram költséggel is.)
- Az új világítás tervezéséhez kérd szakember segítségét, mert az istállóban egyenletes megvilágítás szükséges, viszont lámpatípustól függően változhat azok szerelési magassága és egymástól való távolsága.
- Az istálló fénytechnikáját a sötét szakaszra is készítsd fel! (A tehenek 50-53 lux alatt nem mozognak az istállóban. A minimális biztonságukhoz elég lehet egy alacsony intenzitású vörös megvilágítás – pl. az USA-ban izzósor.7,5 W-os izzók kb. 9-10 m-ként, kb. 3 m magasságban.)
- A 6 órás sötét szakasz megszakítás nélküli legyen. (Ilyenkor istállócsendet kell biztosítanunk!)
- Folyamatosan legyen az állatok előtt takarmány.

Bemutatkozunk

Kun Zoltán
területi szaktanácsadó
Vitafort Zrt.

1953-ban Pécsett születtem. Szüleim mindketten a mezőgazdasággal kapcsolatos munkahelyen dolgoztak.
A nyári szünet nagy részét Baksán töltöttem, ahol édesapám dolgozott a szövetkezetben.
Itt ismerkedtem meg az állattenyésztéssel és innen egyenes út vezetett a Szentlőrinci Mezőgazdaság Technikumba, ahol 1971-ben érettségiztem.

Az első munkahelyem gyakornokként, a Hosszúhetényi Mezőgazdaság Szövetkezet volt, ahol szarvasmarha- és juhágazat működött. Ez a két állatfaj aztán végig kísérte egész életemet.
A gyakornoki év letelte után kerültem Egerágra, ahol a tehenészetben dolgoztam technikusként. Közben elvégeztem az inszeminátori tanfolyamot.

A hetvenes évek szövetkezet egyesítési hulláma bennünket is elért, így az Újpetrei Mezőgazdasági Szövetkezet tagja, ill. dolgozója lettem. A szövetkezetben, már 1000 db. tehén volt két telepen a hozzátartozó növendék üsző telepekkel. Ezeknek a telepeknek a szaporodásbiológiai ellátása volt a feladatom.

Közben felvételiztem a Kaposvári Állattenyésztési főiskolára ahol 1985-ben kaptam meg diplomámat. Ebben az évben megbíztak az egerági tehenészeti telep vezetésével. Később főágazat vezetőként dolgoztam.

A szövetkezet a rendszerváltást követően csődbe ment. Megpróbáltuk a tehenészetet megmenteni, kft.-t alakítottunk és kivásároltuk a felszámolótól. Sajnos a körülmények úgy alakultak, hogy később meg kellett válnunk a cégtől.
Így munka nélkül maradtam. Aki ezeket az időket átélte mezőgazdasági szakemberként, tudja, hogy kegyetlen idők voltak. Ilyen végzettséggel szinte lehetetlen volt munkát kapni.
Beiratkoztam a Zalaegerszegi Főiskola közgazdasági szakokleveles mérnöki szakára, ahol 1998-ban, agrárközgazdászi diplomát szereztem.

Közben megjártam néhány kényszerpályát, voltam félévig biztosítási ügynök is. Végül az akkor szerveződő falugazdász hálózatban helyezkedtem el. Itt egy évig dolgoztam, majd egy véletlen folytán, egy volt évfolyamtársam által kapcsolatba kerültem az akkor még Környe Takarmány néven dolgozó takarmányipari céggel. Itt lettem dél-dunántúli területi képviselő.

1995-tól dolgozom a Vitafort Zrt-nél, dél-dunántúli területi szaktanácsadóként. Időközben Takarmányozási szakmérnöki diplomát szereztem 2002-ben, a Kaposvári Egyetemenen.

Egerágon élünk feleségemmel, aki a helyi óvoda vezetőjeként dolgozott. Itthon mindig voltak állataink és ez így van most is, úgy gondoljuk, egy falusi házhoz hozzátartoznak.
Két gyermekünk és három unokánk van, akik itt laknak a faluban. Ez egyben azt is jelenti, hogy mozgalmas az életünk. Legfőbb kikapcsolódásunk, hogy már több mint húsz éve Erdély szerelmesei lettünk, s minden évben – most már az unokákkal együtt – visszatérünk a természeti csodák birodalmába.

Néhány pillantás a francia szarvasmarha takarmányozásra

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

A Vitafort Zrt. francia szakmai partnerének, az InVivo NSA cégcsoportnak a meghívására tanulmányúton vettek részt szarvasmarha szakspecialistáink.

Az InVivo a legnagyobb francia mezőgazdasági szövetkezeti csoport, 270 szövetkezetből és a közös tulajdonukban lévő cégekből áll. A cégcsoport vetőmagok, növényi termékek, élelmiszerek és takarmányok előállításával és forgalmazásával, valamint a mezőgazdasági termeléshez szükséges anyagok és eszközök kereskedelmével fogalakozik. Elsődleges feladata a tagszövetkezetek és azok üzleti partnereinek fejlesztése, eredményes működésének fenntartása. A takarmánygyártás- és forgalmazás területén hazájában piacvezető. A szakmai út programszervezői, -vezetői az InVivo NSA munkatársai Sándor Szilvia és Pascal Sauzeat voltak.

Egy pillantás a kutatásra ...

A szakmai utazás Párizsból indulva a normandiai régióba vezetett. Elsőként az InVivo csoporthoz tartozó INZO vállalat tulajdonában lévő Állattenyésztési Kutatóközpont Kísérleti Telepét (Château–Thierry) tekintettük meg. (Az INZO a cégcsoporton belül a takarmányozáshoz kapcsolódó kutatások és szolgáltatások, a takarmány és takarmánykiegészítők gyártásának és forgalmazásának a specialistája.) A 22 hektáros területen fekvő speciális üzem szarvasmarha, juh, sertés, nyúl és baromfi takarmányozási kísérleteknek biztosít folyamatos helyszínt.

Az INZO kutatóközpont kísérleti helyein keresztül alkalmas takarmányforrások tápértékének vizsgálatára, takarmányozási technológiák fejlesztésére, gazdaságosabb takarmányozási megoldások kidolgozására, a takarmányozás környezeti terhelést csökkentő innovációjára, az állat jólét és az előállított állati termékek minőségi javítására. A megszerzett ismereteket a cég visszaforgatja saját gyártási és szolgáltatási tevékenységébe. Ezek alapján optimalizálják az alapanyagok felhasználását, a takarmányok jobb emészthetőségét/felszívódását, a kiegészítők (illóolajok, probiotikumok...) kiválasztását, a bendőműködés támogatását és ajánlásokat tesznek a takarmányaikat receptező vagy felhasználó szakembereknek.

De mit láttunk, mint kérődzők után érdeklődők? Bejárhattuk a kérődzős témakör kísérleti telepeit:

- a 48 férőhelyes, kiscsoportos elhelyezést biztosító borjúnevelőt, a tejpótló itatásos időszak és a választás utáni borjúnevelés takarmányainak a próbaetetési helyét. (Évente 2 turnusban, tavasszal és ősszel indulnak a takarmányozási kísérletek.)
- 104 férőhelyes, kiscsoportos tartást biztosító bikahízlaló istállót. Itt éppen charolais és montbeliard bikák szilázs+szalma +abrak alapú etetési kísérlete történt. Nagyon szép, homogén, jól fejlett csoportokat láttunk. A bikákat vágási végsúlyig hizlalják. Az előző hizlalások eredményeit az istálló falán elhelyezett ismertető mutatta. Pl. ilyen napi testtömeg-gyarapodásokat mértek: prím holstein 1350 g, montbeliard 1210 g, limousin 1425 g, charolais 1650 g.
- 32 férőhelyes, egyedi elhelyezéses, takarmányfogyasztás egyedi mérésére alkalmas istállót.
- a bendőfisztulás tehenek istállóját. Folyamatosan 8 tehénben folyhatnak takarmány behelyezések és mérések, ez a telep egyik kiemelt projektje. Ottjártunkkor éppen a DUO PASS szója (DPS) termékünk tesztelése folyt. Milyen témákat kutatnak ezekkel a tehenekkel? A főbb területek: a zacskóban behelyezett takarmány alapanyagok és -keverékek bendőbeni lebomlása és hatása a bendőműködésre, élő élesztők, illóolajok, növényi kivonatok bendőre gyakorolt hatása, védett aminosavak vizsgálata, szerves sav szintek és pH változása – az acidózis elkerülése.
- Vendée juh fajta 100-as fajtafenntartó törzstenyészetét, amely egyben alanya is a juhokkal végzett emészthetőségi és hízlalási kísérleteknek.
- 12 egyedi férőhelyes (bélsárgyűjtési lehetőséggel ellátott) kísérleti istállót, juhokkal végzett emészthetőségi vizsgálatokhoz.

Lehet, hogy túl érdeklődők voltunk, mert a helyi vezetőnk a szokásos vonatát is lekéste miattunk...

Néhány pillantás a francia szarvasmarha takarmányozásra

Egy pillantás a termékgyártásra ...

Utunk további részét uralta a La Manche sós vize felől fúvó erős szél, hiszen a partoktól 8-10 km-re voltunk. Verton településen tettünk üzemlátogatást, az INZO leányvállalatánál, a NUTRILAC-nál. Gerard Bach igazgató barátsággal fogadott bennünket a nyalótömböket gyártó üzemben. Ő, mint cégalapító és termékfejlesztő saját gyermekeként kezeli a termékeket. Folyamatosan bővül a termékkör, újabb beltartalmú tömbök készülnek, miközben a kiszerelések mérete és megjelenése is újabb formákat ölt. (A cégről és a termékről részletesebben a lap másik cikkében olvashatnak.)

A franciák régiónként eltérő mennyiségű, de átlagosan tehenenként kb. 5 kg nyalótömböt használnak fel évente. Vendéglátónk az utóbbi idők néhány tapasztalatáról, a vásárló gazdák véleményéről is beszámolt. Ezekkel a termékekkel jobbnak tartják az ellés utáni étvágynövekedést, csökkentek az elléskörüli problémák. A borjaknál – a farmerek szerint – kisebb töréssel tudják megvalósítani az itatási időszakról való takarmányozási és tartástechnológiai átállást, amikor a borjú egyedi ketrecből kiscsoportos elhelyezésbe kerül.

Itt lehetőségünk volt megosztani a hazai tapasztalatokat: pl. nyalótömbbel több helyen a vemhesítés alatt lévő üszők takarmányát kiegészítve jelentősen csökkenteni lehetett a termékenyítési indexet, sőt ez azokban az esetekben is igaz volt amikor sexált spermát használtak. Húsmarhánál láttuk, hogy a legelő fű mennyisége és minősége jelentősen befolyásolta a vödrök ürülését, illetve hogy az anyatehén tartásban a borjak leválasztásáig jelentősebb a fogyás, és általában a növendékek járnak rá nagyobb mértékben.

Az üzemben a sok alapanyag és termék rendezettsége, ezek nyomon követhetősége, kezelése látványos volt. A termék gyártásának egyedi eljárásáról és a hozzá kapcsolódó technikáról többet nem tudhattunk meg és fotó sem készülhetett.

A fejlesztő csoporttal összeülve megterveztük, a mára már kapható egyedi, **Vitafortos nyalótömb sor** összetételét.

Bach úr lelkesen elnavigált minket a közeli homokos partú városkába, Breckbe. Szerinte az ott lévő látványosság ebben az időszakban nem kihagyható – akkor tartották a sárkányreptetők az éves versenyüket... aztán bálnaméretű sárkányok repkedtek felettünk ... és napokig pergett a sós, tengeri homok a hajunkból ...

Egy pillantás a farmra ...

Normandia dús vidékén, ahol a tanya és a legelésző állatok állandó, a látómezőről soha el nem fogyó tömege ölelt minket körbe ellátogattunk egy tipikusnak mondható farmra. A család

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

már százados múltba visszatekintve is itt élt, de a gyerekeik is láthatólag ebben a körben maradnak – a 7-8 éves lányka hol a borjakat pótabrakolja vagy a rekorder tehenet nógatja a látogatók elé, a 3-4 évvel idősebb bátyja az előbb még a traktorban ült, majd a takarmányos kocsit birizgálja. A szülők egyik olyan szövetkezetnek a tagjai, amely InVivo érdekeltség. A családfő apjától pár éve vették át a 60 tehenesre növelt farmot, jelentősen korszerűsítették: növekvő almos termelő istálló, etetőasztal nyakbefogóval, takarmánykiosztó, abrakadagoló, az istálló légterében kiképzett új fejőház, EU-normáknak megfelelő, zárt, fóliatartályos szennyvíz kezelés. Láthatólag a tartás és a takarmányozás még sok potenciált rejt… Bár most sincs szégyellni valójuk, 9700 kg-os az állomány átlag termelése. A jó tömegtakarmány mellé viszonylag koncentrált, igényes összetételű (pl. védett zsírt és fehérjét) tápot adnak.

A gazda minden terményét a szövetkezetnek adja le, hogy az a lehető legjobban értékesítse – minden takarmányát a szövetkezettől vásárolja a legjobb, szakemberek által hozzáigazított beltartalommal, kedvező áron. Ettől várja a saját és szövetkezete nyereségét. A család örül minden érdeklődésnek, elemükben érzik magukat, napestig válaszolnának….

Egy pillantás a kereskedelemre és a szövetkezetre …

Alsó-Normandia kinek a nagytestű lovakról, kinek a Calvados almaborból készült gyümölcspárlatról ismert, de mi itt, Argentan településen, az AGRIAL Szövetkezet (InVivo csoport tagja) regionális egységénél vizitáltunk.

Az AGRIAL Szövetkezet – helyi gazdák alapították és azok tulajdona -14 normandiai megyében üzemel, több tevékenységet végez. 10 000 tagja van, 7500 alkalmazottat foglalkoztat, 2,71 milliárd euros bevételének 16% exportból származik. Főbb profiljai:

- Növénytermesztés.(Kb. 12 000 ha-on, kb. a terület 50%-án gabonát és repcét termelnek.)
- Mezőgazdasági boltok a hobbikertek és a családi gazdaságok részére. (14 megyében 230 üzlet.)
- Mezőgazdasági gépkereskedelem.
- Állattenyésztés gépeinek, berendezéseinek forgalmazása.
- Tejipari tevékenység. (Évente 2600 termelő tejét gyűjti be.)
- Baromfi feldolgozás.
- Gyümölcslé, elsődlegesen almalé előállítás.
- Zöldségtermesztés, és –feldolgozás.
- Mezőgazdasági tevékenységhez szükséges anyagok forgalmazása (Forgalom 48,3% műtrágya.)
- Takarmánygyártás –és forgalmazás. (Forgalom legnagyobb kb. 40%-át a szarvasmarha takarmányok adják.)
- Gabonaszárítás, - tárolás, -kereskedelem. (Forgalom több mint 60%-a búzához és durumbúzához kapcsolódik.)
- Tojás előállítás és forgalmazás.

A helyi üzemben gabonaszárítás, -tárolás, -kereskedelem, speciális fekete zab kezelés történik, lakossági és farmer mezőgazdasági bolt működik. Átnéztük az üzlet marhatakarmányait, és megtudtuk, hogy hogyan lehet szalmán szép borjút nevelni. A farmerek a feleségre és a gyerekekre bízzák a borjak ellátását. A borjak szinte házi kedvencként kezelődnek ezért, és mint ilyen a megkapják a legjobb falatot – jó minőségű tápot (táplálóanyag tartalomra, fizikai szerkezetre is – 50 % müzli és 50 % granulátum), látványos, a terméket látni engedő csomagolásban. Láthatóan nem szoros technológiai szorításban, hanem figyelve és alaposan tápozva etetik a borjút, még ha egyetlen tömegtakarmánya a szalma is!

Egy újabb pillantás a takarmánygyártásra…

A település másik szakmai látványossága az INZO takarmánykeverő telepe volt. A gyár 2 üzemből áll, a premixüzem 20 000 tonna, a tápüzem 45 000 tonna éves termelést végez. Az üzemben készülnek pl. bérgyártásban a feltárt lenmagdara és 10-féle keveréke, a NURSY borjú termékcsalád (granulált tápok és müzli), a Destrier lótakarmányok. Meghatározó, hogy folyamatosan kb. 800 élő receptjükből 2000 terméket (1-1 termék többféle kiszerelésben is készül!) állítanak elő. Az alapanyagok, a gyártáshoz kimért kisbekeverésű anyagok és a késztermékek - a hiba minimalizálás érdekében – vonalkódosak. Az üzem folyamatosan 3 műszakban, szombaton is minimum 1 műszakban dolgozik.

Apró pislantások a hétköznapokra…

Tanulságos a „végtermék" felhasználása…. Sok az étterem és sokan, rendszeresen járnak étterembe, amelyek a helyi jót kínálják, lehetőleg valamilyen helyi ízt, a régió termelőitől. Így rendszeresen helye van az asztalon a sajtoknak és a kérődzők húsának. Kisebb adagok, igényesebben, egészségesebben, az idényjelleg figyelembe vételével. Aki pedig mégis a hazai bőségesebb mértékkel fogyaszt, több, apró változatos fogásból szedi össze. Az étkezős szálláson reggelinél van többféle vaj és joghurt. Az étermekben zömében jelölik, hogy milyen fajtából van a marhahús, de több helyen több fajtából is lehet választani, illetve más-más fajtából készítik a különféle húsételeket. Amennyiben több náció termékét is használja az étterem a franciába egy kis zászlócskát tűznek, néha a fajták is egyedi feliratos zászlócskát kapnak. Hogy egyetlen kérődzőt se hagyjak ki, van olyan „húsfalók" étteremlánc, ahol bivaly és bölény is helyet kap az étlapon…

Új igazgató a Vitafort Zrt. kutatás-fejlesztési osztálya élén

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

2013. január 1-től új igazgató áll a Vitafort Zrt. kutatás-fejlesztési osztálya élén.

Dr. Gregosits Balázs kinevezésével vállalatunk többéves intenzív és innovatív fejlesztési tevékenységének kiteljesedése követhető nyomon, amely mára vitathatatlanul az egyik meghatározó eleme sikereinknek és fejlődésünknek.

Dr. Gregosits Balázs **Dr. Koppány György**

Egyetemi tanulmányait a Szent István Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karának hallgatójaként kezdi és 2004-ben szerzi meg okleveles agrármérnök diplomáját. Az egyetemi évek alatt 18 hónapot Németországban tölt ösztöndíjasként. Közel két hónapig Brazíliában mezőgazdasági tanulmányúton vesz rész. Hat hónapot a Wageningeni Egyetemen, Hollandiában ösztöndíjasként végzett, majd két hónapos tanulmányi ösztöndíjjal az ausztriai BOKU egyetem kurzusaiba kapcsolódik be. 2004-től 2007-ig a Szent István Egyetem Állattenyésztés-tudományi Doktori Iskola doktori (PhD) ösztöndíjas hallgatója, majd 2011-ben megszerzi a tudományos fokozatot.

Balázs 2007-től a VITAFORT Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. kutatás-fejlesztési osztályának fejlesztő mérnöke. Feladatai közé tartozik szarvasmarha, sertés és baromfi takarmányok fejlesztése, ahol az elsődleges szempont a termékek élettani, technológiai valamint minőségi célkitűzéseinek megvalósítása. A Vitafort Zrt. kutatás-fejlesztési tevékenységével kapcsolatos telepi, technológiai kísérleteinek megszervezésével, irányításával és kiértékelésével, valamint a pályázati lehetőségek figyelemmel kísérésével, illetve elnyert pályázatok szakmai megvalósításával is foglalkozik. Részt vesz a hazai és külföldi (pl. az InVivo NSA francia társtulajdonos cég) kutatóintézetekkel és egyetemekkel való szoros együttműködés kiépítésében és fenntartásában, illetve minőségügyi, takarmány-, valamint élelmiszer biztonsági kérdésekben is aktív szerepet vállal. Német, angol és olasz nyelveken folyékonyan beszél.

Ars poetica:

"A Vitafort Zrt.-nél 2007 novembere óta dolgozom. A nappali doktorandusz képzést követően az egyetem után ez az első munkahelyem. A kezdetektől elődöm, **Dr. Koppány György** kutatás-fejlesztési igazgató irányítása alatt végeztem és végzem azóta is a K+F részleg teendőit. Kinevezésemmel egyidejűleg ő cégünk tudományos igazgatója, s a kutatás-fejlesztési stratégia döntéshozóinak meghatározó tagja.

A jövőben továbbra is nagyon fontosnak tartom a gyártmány-, és termékfejlesztés szoros összefonódását a gyakorlattal, hiszen ennek hiányában hosszútávon az eredményes innovatív fejlesztő munka szinte elképzelhetetlen. A jelenlegi kiélezett piaci viszonyok között meghatározó a hazai és nemzetközi környezet alapos felmérése, az új és meglévő termékek, alapanyagok, kiegészítők, melléktermékek, technológiák ismerete. Kiemelt jelentőségűnek tartom versenyképességünk megtartása érdekében a saját termékeink mellé helyezett különböző szakmai/telepi szolgáltatások fejlesztését is. Az új és ökonómiai szempontból is kedvező fejlesztések térnyeréséhez, azok szakmai kimunkálásához a pályázati lehetőségek új mozgásteret biztosítanak. Ennek kialakult gyakorlatát is érdemes kellő aktivitással folytatni a jövőben "

Dr. Gregosits Balázs munkájával jelentősen hozzájárult a Vitafort legújabb, saját fejlesztésű innovatív termékeinek megalkotásához. A 2012-ben Hódmezővásárhelyen termékdíjas, első helyezett, **Duo Pass** védett fehérje termékcsalád valamint a 2013-ban szintén dobogós **Mela- Dry** termékcsalád kifejlesztésén illetve piaci bevezetésén hosszú évekig dolgozó fejlesztőcsoport egyik vezetőjeként üdvözölhetjük.

Megtelt a Vitafort Bárkája!

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

Ünnepélyes eredményhirdetéssel ért véget a Vitafort Országos Partnertalálkozóján a partnereinknek meghirdetett amatőr fotópályázat.
Egy sor jól sikerült, humoros és profi beállítású képet kaptunk, annak ellenére, hogy a fotózásra alkalmas szép tavaszi idő igencsak váratott idén magára. Az utolsó héten kaptuk meg a pályázatok javát, és a kedvencek közül nehezen tudtunk dönteni.
Így minden beküldött állat fotó kapott beszállókártyát, a bárka benépesült, a bárka megtelt, a bárkát ünnepeltük! A díjazottakat és a különdíjas fotó alkotóit személyesen köszöntöttük.
A képek tovább élnek, számos kiadványunkban folyamatosan szerepeltetjük őket.

I. helyezett: Mert szeretem - Zelovics Gábor, Tejszövetkezet Zrt., Pusztavám

II. helyezett: Kedvencem - Cseszneki Csaba, Aranybulla MgZrt., Székesfehérvár

III. helyezett: Mindenki a vendégem - Horváth László Kéleshús Kft, Jánoshalma

Különdíj: A jövő - Fodor Tamás, Agrolakt Kft, Mezőberény

Növelni kell az innovációt és az együttműködést a tejágazatban

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

A versenyképesség és a hatékonyság javításához szükség van a termelői együttműködések erősítésére és innovációra a tejágazatban - jelentette ki a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára Lajosmizsén.

A november 21-én megtartott III. tejágazati konferencián **Feldman Zsolt** kiemelte, hogy bár az uniós előrejelzések szerint a következő években nem várható "piaci sokk" a tejágazatban, Magyarországnak még bőven akad tennivalója a tejszektor hazai versenyképességének és hatékonyságának növelése érdekében.

Az agrárium egészéhez hasonlóan a tejágazatban is fontos a termelői együttműködések erősítése és az innováció, míg a tejfeldolgozás terén a hozzáadott érték növelése. E fejlesztési irányokat a kormány kiemelten kezeli és támogatja a következő uniós költségvetési ciklusban. A magyar mezőgazdaságon belül jelentős szerep jut a tejtermelésnek, amely a teljes állati termékpálya kibocsátásának mintegy 20 százalékát adja. Az állattenyésztés részesedése a teljes agrárszektorból ugyanakkor mindössze 35 százalék.

A következő hét évben Magyarországnak összesen 12,3 milliárd euró uniós agrártámogatás felhasználására lesz lehetősége. 2014 még a megszokott rendszert alkalmazó, átmeneti év lesz, az elosztás új modelljét jövő májusig kell kialakítani. Vezérelv az energiahatékonyság, illetve ökológiai célterületek kialakítása, a gyepgazdálkodás, amely része a "zöldítés" közösségi alapelvének. Része az elképzeléseknek az állattartók jövedelemstabilizációját szolgáló alap és a jelenlegi finanszírozási eszköztárat rugalmasabbá tevő új pénzügyi eszközök létrehozása és alkalmazása is a vissza nem térítendő támogatások mellett.

2014 januártól a meglévő kutatóbázisok újjászervezésével létrejön a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ.

Istvánfalvi Miklós, a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács elnöke arról beszélt: ezzel a konferenciával zárják le azt a 12 elismert szakember bevonásával idén elvégzett munkát, mely felmérte, milyen adottságokkal és lehetőségekkel indulnak neki a magyar tejtermelők és –feldolgozók a kvótakivezetés utáni, kiélezettebb versenynek.

A közös gondolkodást összegző tanulmányban rögzítették, hogy 10 év alatt ötödével, évi 2-2,2 millió tonnára szeretnék növelni a hazai tejtermelés volumenét, míg negyedével, fejenként évi 200 kilogrammra a lakossági tej- és tejtermék-fogyasztást.

80 éves a mezőgazdasági szakoktatás Jánoshalmán

Molnár Ernő
szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

A jómódú, fejlett mezőgazdasággal rendelkező város, Bács-Bodrog vármegye járási székhelye, Jánoshalma 1933-ban újabb értékkel gazdagodott: 38 tanulóval útjára indították a „Magyar Királyi Téli Gazdasági Iskolát". Innét indult és folyik máig az utódnál, az VM Kelet-Magyarországi Agrár-Szakképző Központ, Mezőgazdasági Szakképző Iskolában a régió mezőgazdasági dolgozóinak képzése és továbbképzése.

A képzés kezdetben inkább kertészeti-növénytermesztési, majd a háború után gépészeti jellegű volt, de 1990 után jelentős változások történtek. A farmergazdálkodás lehetőségeihez igazodó saját tangazdaság alakult, amely már állattartó teleppel is rendelkezett. Az 1991-es tanévtől indult - az országban az elsők között - gazda-gazdasszonyképzésnek már ez is képzési és gyakorlati teret szolgáltatott. Az iskolában jelenleg növénytermesztő gépész, mezőgazdasági gépszerelő, gazda, gazdasszony, falusi vendéglátó és mezőgazdasági gépésztechnikus képzés folyik.

A tangazdasága 194 hektáron gazdálkodik, ez az alapja a sertés, szarvasmarha, és őshonos cigája állomány eltartásának. Szarvasmarha állománya – 40 tehén és szaporulata helyezhető el a telepen – nagyon magas genetikai értéket képvisel, kiemelkedően szép küllemű és termelésű. Az elmúlt években az állomány standard laktációs termelése 9629 és 10624 kg között alakult. Partnerünk evvel saját kategóriájában – 50-nél kevesebb zárt laktációval rendelkező telepek –, megyéjében rendszeresen első, országosan is kiemelkedő, 2012-ben pl. a 2. legjobb termelésű. Rakpart nevű tehenük, 8 ellés után, 100 000 kg tejtermelésével idén került felvételre az Aranytörzskönyvbe.

További szép sikereket kívánunk!

(Aki többet szeretne tudni az iskoláról kérjük lapozza fel a Taskovics Péter főigazgató által szerkesztett 2013-as Jubileumi Évkönyvüket.)

Süteménnyel az agrár utánpótlás képzésért

Egervári Ildikó
marketing és kommunikáció
Vitafort Zrt.

A Vitafort Országos Partnertalálkozón cukrászdát nyitottunk! Nem is akármilyet!

A cukrászdában sok partnerünk megfordult és nem kevesen járultak hozzá adomány gyűjtési akciónkhoz. A befolyt összegből a jánoshalmi agrár-szakképző iskolát támogatjuk.

A hat szakképző iskolát integráló VM Kelet-Magyarországi Agrárszakképző Központ (ASzK) az Alföld csaknem teljes térségében agrár- és agrárjellegű szakmákban oktatási tevékenységet folytat, képzési kínálata felöleli az agrárium teljes területét: az alapanyagok megtermelésétől az élelmiszer késztermék értékesítéséig.

DUO PASS TERMÉKCSALÁD

KETTŐS VÉDELEMMEL ELLÁTOTT BENDŐVÉDETT KÉSZÍTMÉNYEK

A DOU PASS BYPASS FEHÉRJE KÉSZÍTMÉNYEK A GAZDASÁGOS TEJTERMELÉS ÉRTÉKES ÉS FONTOS ESZKÖZEI

A Vitafort Zrt. új kulcsfontosságú alapanyagokat kínál partnereinek termelésük jövedelmezősége növelésére.
A DUO PASS termékek könnyen adaptálhatóak az alaptakarmányozáshoz partnereink helyi igényeinek kielégítésére: **egy újabb kiváló eszközzel** gazdagodott a Vitafort szolgáltatások választéka.

A DUO PASS termékcsalád egy egyedi összetételű és különböző bendővédett fehérjét tartalmazó terméksor.
• **DPS** (szójadara alapú) • **DPM** (a kettő kombinációja) • **DPN** (napraforgó alapú) • **DPK** (napraforgó alapú, retard karbamid kiegészítéssel).

További energiaforrás hidrogénezett pálma olaj és cukor formájában.

Könnyű használni, nagy a variációs lehetőség: a DPS, DPN, DPM és DPK a legjobb megoldást biztosítja a helyi takarmány-szükségleteknek megfelelően. Az egyedi kettős védelmen keresztül a DUO PASS termékcsalád előnyei:

- **A magas UDP érték, amihez egy kiváló posztruminális emészthetőség társul**
- **Extra energiaforrás** (a hozzáadott hidrogénezett pálma olaj és cukor miatt)
- **Kiváló ízletesség**

A DUO PASS termékcsalád garantált beltartalmi értékei

			DPS	DPN	DPM	DPK
Nedvesség max.	%	12,0	12,0	12,3	12,0	
Nyersfehérje min.	%	41,3	32,0	35,7	45,0	
Nyerszsír min.		%	7,1	7,1	7,1	7,0
Össz. cukor min.	%	10,0	10,0	10,0	11,2	
NE l		MJ/kg	8,8	7,3	8,1	7,0
Védett fehérje (UDP) min.	%	85,0	73,0	78,0	50,0	
Teljes emészthetőség		%	98,4	94,0	96,0	98,0
Nyers hamu		%	5,2	6,6	6,1	6,6

További információ:
Szarvasmarha szakspecialistáink
- **Szegszárdy Imre,** értékesítési igazgató, Tel.: +36 30 683 9241
- **Tóth Attila,** szakspecialista, Tel.: +36 30 683 9237
- **Koppányi Gábor,** szakspecialista, Tel.: +36 30 655 5683
- **Molnár Ernő,** szakspecialista, Tel.: +36 30 683 9248
- **Kiss István,** szakspecialista, Tel.: +36 30 915 3961

Területi szaktanácsadóink:
- **Szuna Alajos**, Tel.: +36 30 683 9244
- **Fazekas Zoltán**, Tel.: +36 30 683 9238
- **Csanádi László**, Tel.: +36 30 683 9243
- **Kormány János**, Tel.: +36 30 683 9245
- **Kun Zoltán**, Tel.: +36 30 684 8884
- **Stiller Szilárd**, Tel.: +36 30 655 39 38

H-2370 Dabas, Szabadság út. 3. • Tel.: +36 29 360-155, +36 29 360-235 • Fax: +36 29 362-360 • E-mail: vitafort@vitafort.hu

Mi kell a bendőnek?

Hallgasson ránk!

Minden ami kell!

PhysiO Lick

nyalótömbök - a kész megoldás!

Vitafort®
Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt.

invivo
Animal Nutrition and Health

További információért keresse a Vitafort szakspecialistáit, ill. területi értékesitési szaktanácsadóit! www.vitafort.hu